

Universitātes avīze

Pirmdiena, 5.decembris. Nr. 7. Maksā 15 santīmus.

**BŪT VAI NEBŪT
SVĒTAJĀM GOVĪM
lasiet 3.lpp. un citur**

Lai t.s. vienkāršais students saprastu, ko nozīmē priekšmetu sistēma, kas darbojusies Latvijas laikā un kas darbojas ārzemēs, lūdzām interviju LU mācību prorektoram J. Krūmiņam.

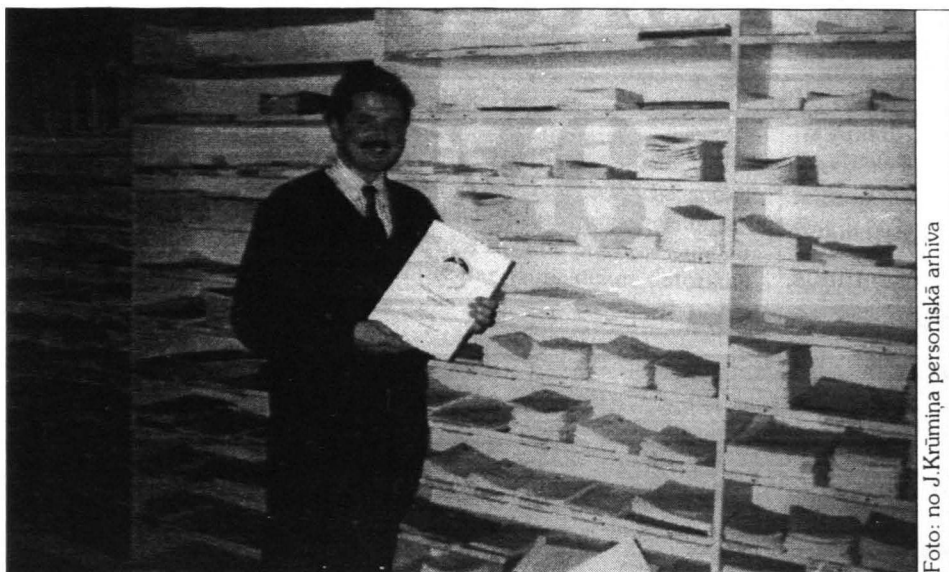

Foto: no J. Krūmiņa personiskā arhīva

Studiju programmas, kursu apraksti - viss salikts pa plauktiņiem.

VISIZDEVĪGĀKĀ?!

- Paskaidrojiet, lūdzu, populārā valodā, ko nozīmē priekšmetu sistēma?

- Priekšmetu sistēma nozīmē, ka var brīvi izvēlēties kādu studiju priekšmetu vai, ja studiju priekšmetu pasniedz vairāki mācībspēki, var izvēlēties vienu no tiem. Šī iespēja Universitātei būtu jānodrošina.

- Daudziem Latvijas laikā studējušajiem priekšmetu sistēma asociējas arī ar jēdzienu "mūžīgais students". Vai tā šoreiz ne-saistās ar ilgstošām studijām?

- Nedomāju, ka priekšmetu sistēma ir saistīta ar studiju ilgumu. Kad es sāku darboties savā amatā, mani pārsteidza tas, ka dažādās fakultātēs ir vienāds studiju ilgums - četri gadi, kaut arī programmas ir atšķirīgas. Šis jautājums būtu individuāli jāizšķir gan akadēmiskajām, gan profesionālajām programmām.

- Kādas ir priekšmetu sistēmas priekšrocības?

- Students Latvijas Universitātē ir patērētājs, kuram vienmēr ir taisnība, runājot tīrus ekonomikas valodā. Viņam jādiķtē mums, kādām ir jābūt studiju programmām, kādiem priekšmetiem, kādiem mācību spēkiem. Tāda iespēja ir dota, jo studenti darbojas fakultāšu Domēs, Senātā, mācību padomē. Taču pašlaik, maigi izsakoties, studentu aktivitāte ir minimāla.

- Saruna gan norisinās pirms "Apaļā galda", taču, kā jūs domājat, kāda ir mācībspēku un kāda studentu attieksme pret priekšmetu sistēmu?

- Pati Universitāte nav tam psiholoģiski sagatavota. Pat vairāki mācībspēki šo sistēmu

neizprot, izveidojusies rutīna, kaut gan mums ir arī daudz brīnišķīgu cilvēku, kas atbalsta tos, kas strādājuši ārzemju universitātēs.

Tagadējie studenti savukārt jau skolā ir mācījušies pie citas sistēmas - paskatās stundu sarakstā un aiziet pie vienīgā skolotāja. Arī padomju laikā augstskolās bija līdzīgi. Nodarbību saraksti nenodrošināja studentu izvēli.

Ja studenti uztvers priekšmetu sistēmas

- Ja skatāmies pēc formāliem kritērijiem, pēc LU budžeta sanāk 8,5 studenti uz mācībspēku, kaut reāli mums šī proporcija ir 7 - 7,5 pret 1. Tātad mums ir vairāk mācībspēku nekā paredzēts pēc finansējuma.

No otras puses - LU notiek strukturālas izmaiņas starp programmu grupām. Palielinās sociālo un humanitāro zinātņu loma. Ir radušās jaunas studiju programmas, piemēram, optometrijā, psiholoģijā, politikas zinātnē u.c. Tā rezultātā ir jāpār-kvalificējas mācību spēkiem.

- Vai nodarbību saraksta būtība mainīsies?

- Nodarbību saraksts būs domāts mācību spēkiem. Studentam no tā būs iespēja uzzināt laiku, kad varēs sastapt pasniedzēju. Students galvenokārt pētīs studiju programmas un kursu aprakstus. Kreditpunkti saglabāsies, jo kredīts ir piesaistīts vairāk programmai, nevis nodarbību sarakstam.

- Kas vēl būtu ieviešams, LU atjaunojot priekšmetu sistēmu?

- Mums jāpārņem ārzemju universitāšu pieredze. Man ļoti patika Helsinku un Upsalas universitātēs pastāvošie Padomdevēju biroji (Counselling offices), kuros darbinieki jebkuram var paskaidrot un informēt par studiju programmām, to atšķirību, par konkrētiem mācību spēkiem, viņu pasniegšanas veidu u.c. Domāju, ka Latvijas Universitātē būtu jāievieš kas

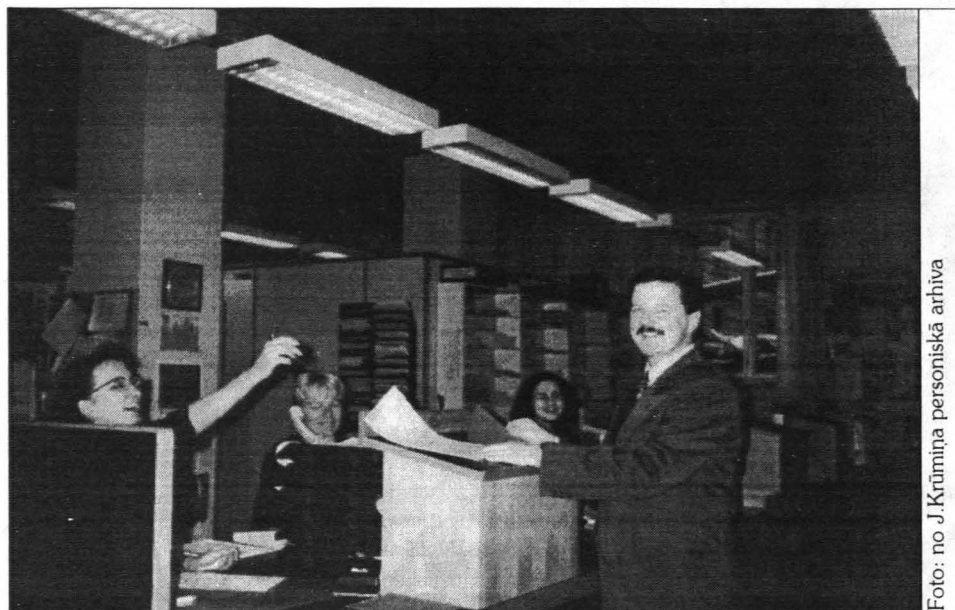

Foto: no J. Krūmiņa personiskā arhīva

Tā izskatās Padomdevēju birojā.

būtību, viņi sapratis, ka tā viņiem ir visizdevīgākā.

- Students varēs izvēlēties arī mācībspēkus, pie kuriem klausīties kursus. Vai LU ir optimāls mācībspēku skaits?

līdzīgs. Šādi biroji nebūtu vajadzīgi katrai fakultātei, pietiktu ar vienu, diviem. Tas neprasītu daudz materiālo līdzekļu.

VAI TURPMĀK UNIVERSITĀTE BŪS LABAS ĢANĪBAS SVĒTAJĀM ĢOVĪM?

1993. gada 28. jūnija LU Senāta sēdē tika pieņemts lēmums par studiju priekšmetu izvēles sistēmas ieviešanu. Šobrīd jau rit 1994. gada rudens un kopš šī Senāta lēmuma pieņemšanas ir pagājis samērā ilgs laiks, bet dzīvē studiju kursu izvēles sistēma joprojām visā pilnībā nav ieviesusies. Lai rastu atbildi uz jautājumu "kāpēc?", kā arī lai izskanētu dažādi ar Universitāti saistītu cilvēku viedokļi par šo problēmu, 21. novembrī LU mācību prorektors Juris Krūmiņa kungs rīkoja "Apaļo galdu". Tur piedalījās LU fakultāšu vadību pārstāvji, mācībspēki un arī viens Studentu padomes pārstāvis. Klāt bija un savu viedokli izteica arī pirmās Latvijas brīvvalsts laikā studējušie. Izskanēja dažādas atšķirīgas domas gan par to, kā ir, gan par to, kā būtu jābūt.

Foto: TENIS NIGULIS

Kuluāru sarunas...

Svešvalodu fakultātes dekāns Edgars Ošiņa kungs, stāstot par studentiem piedāvāto mācību procesu Svešvalodu fakultātē, sacīja: "Šobrīd studiju programmas A daļu esam samazinājuši līdz 40% no visa studiju plāna. Es uzskatu, ka studiju priekšmetu izvēles sistēma ir ieviešama, ja to vēlas paši studenti. Mācību plānos būtu nepieciešama lielāka elastība. Absolūti nav vajadzīgas "svētās govīs" visiem studentiem obligāti apgūstamie studiju priekšmeti. Turpretī Vēstures un

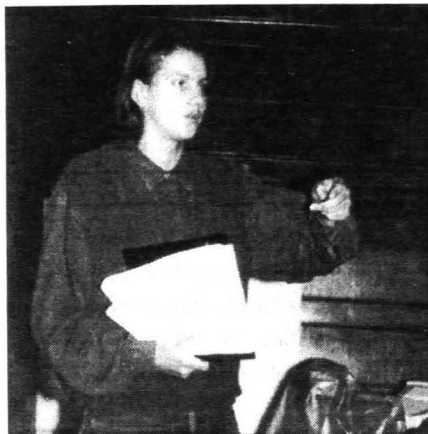

Foto: TENIS NIGULIS

Vienīgais oficiālais studentu pārstāvis - J.Vaidakovs

filozofijas fakultātes dekāne Vija Daukštes kundze iebilda, ka nez vai šāda ironija par svēto govi ir nepieciešama. "Ir jānosaka kāds studiju programmas apgūstamais minimums, lai vispār varētu saņemt bakalaura grādu. Patlaban mūsu fakultātē bakalaura programmu veido 165 kredītpunkti un nav tā, kā studiju priekšmetu izvēles sistēmas ieviešanā neesam pavisam izstrādājis ne soli uz priekšu. Šo-

ziem būs ceturtā ziemas sesija, kad principā sesijas kā tādas nemaz nav. Ieskaites un eksāmenus students var nākt nokārtot sev pieņemamā laikā, iepriekš vienojoties ar pasniedzēju. Studentam tādējādi ir dota iespēja studēt vairāk vai mazāk individuāli."

Kasaļa kungs, nesen izveidotās Eirofakultātes mācībspēks, uzsvēra, ka svarīgi ir izvērtēt, kādi studiju kursi ir vajadzīgi, kādi nē, norādot, ka kvalitāte ir daudz būtiskāks jēdziens nekā kvantitāte, un arī piebilda, ka augstskolai ir jāgarantē, lai

students varētu apgūt studiju programmu plānotajā apjomā, nevis tikai daļēji, šobrīd tas lielā mērā esot atkarīgs no pasniedzēju godaprāta.

Studentu viedokli apaļajā galdā izteica Studentu Padomes pārstāvis Juris Vaidakovs, uzsverot, ka studentiem šobrīd katastrofāli pietrūkst informācijas par LU dažādu fakultāšu, gan par citu akreditētu Latvijas augstskolu piedāvājumu.

Nevarētu gan teikt, ka klātesošo vidū Vaidakova kunga viedoklis iegūtu īpašu atsaucību, tomēr tā nu reiz ir. Līdztekus galvenajai sarunas tēmai - studiju priekšmetu izvēles sistēmai, tika skartas arī citas problēmas - izskanēja protests pret maksas studiju ieviešanu, tika minēta studentu atbildība Alma mater priekšā un arī augstskolas atbildība studentu priekšā.

Teoloģijas fakultātes dekāns Vilnis Vārsberga kungs optimistiski aicināja nebūt pesimistiem, un atcerēties, ka vidusšķira mūsu valstī būs, ja ne šodien, tad rit, un tādējādi būs arī studējošā jaunatne, tāpat kā šobrīd. Tā augstskolu vadībai ir un būs kā labā cēsties.

"Apaļā galda" dalībniekiem gan nebija iespējams apsēsties pie apaļa, bet tikai pie parasta četrstūra galdā, tomēr bija iespējams savu omu uzlabot ar dažādiem sarūpētajiem gardumiem, tai skaitā šampanieti un banāniem.

AIJA ŠULTE
MAGDA RIEKSTIŅA

Foto: TENIS NIGULIS

Studējošās jaunatnes patriarhi. Centrā - T.Godmanis izsaka neapmierinātību ar mācībspēku nevēlēšanos atbalstīt priekšmetu sistēmu.

"LAIMES KREKLIŅĀ" DZIMUŠIE?

Latvijas Universitātes iestājekšāmeni. Par tiem atceras tikai tad, kad aiz muguras aizvērušās vidusskolas durvis un tev pašam jālemj, par ko kļūt. Daudzi vidusskolu abiturienti izvēlējās mistisko specialitāti- psihologs. Vairāki no censoņiem arī iekļuva LU Pedagoģijas fakultātes psihologos, ļoti ātri aizmirstot šaubas, vasaras mēnešos pārciestās bailes un izjūtot prieku, lepnumu, ka izturējis vislielāko konkursu (14 un vairāk pretendentu uz 1 budžeta apmaksāto vietu) vienā no prominentākajām Latvijas augstskolām.

Tagad viņi ir studenti, kas joprojām grib iekļūt studentiskajā masā, no fukšiem kļūst par bezbēdīgiem senioriem.

"Universitātes Avīze" centās izziņāt viņu atmiņas, tagadējās izjūtas un nākotnes plānus.

PAGĀTNE

Lielākajai daļai- vidusskola; gan pilsētas, gan neliela lauku, gan vienkārša, gan profilēta, piemēram, humanitārajās zinātnēs. Daži pirms tam mācījušies kādā augstākā mācību iestādē. Dace no 1.kursa pirms tam bija iestājusies filologos, kur pabija pusgadu. Tur iestājās, jo bija savākts maksimālais reālais punktu skaits. Drīz viņa saprata, ka tas nav tas, ko viņa vēlas. Pēc tam pastrādāja dārzniecībā un nu viņa ir te, psihologos.

Psihologs- tas skan lepni. Kāpēc jaunatne izvēlas to? Izrādās, ka vismazāk tāpēc, ka to mācīja skolā, kaut gan jaunieši atzīst, ka pamatu psiholoģijā ieliek tieši skola. Interese rodas gan tāpēc, ka tieši šajā vecumā gribas risināt vairāk savas, personīgās problēmas. Tā 1.kurss, bet Teika un Kristīne no 2.kursa vairāk domājušas par citiem. Nezinot, kāpēc cilvēki pie viņām nākuši izrunāties, "izkratīt" sirdi, prasījuši padomus. Teika par to ļoti brīnījās. Kristīne nolēmusi studēt psiholoģiju, lai būtu droša, ka, gribēdama darīt labu, nenodara ļaunu.

Iestājekšāmeni, sevišķi psiholoģijā, ir kaut kas mistisks. No cilvēkberna, kas tikko kļūst pieaudzis, kam tikko rodas pirmie, radošie domugraudi, prasa daudz ko un tajā pašā laikā neko. Tests. Kas tas ir? Vai to izpildot, tu sāc piedalīties laimes loterijā? Vai tomēr tur ir jāzina dzelžainie Ņūtona likumi, Aristoteļa filozofija, Zentas Mauriņas citāti? Tieši iestājekšāmenu jautājumā atklājas viņu izjūtas. Cik studentu, tik iestājārbaudījumu viegluma pakāpes.

Kristīne no 2.kursa: "Kāpēc nenobijos? Bija bail. Iedomājieties, visi, ko satiec, visžēlīgi mierina- gan viss būs labi, lai tev veicas- , bet acis redzu- netic, domā- tāpat jau netiksi, provinciāle. Nolēmu, ja būs lemts- tikšu. Un tiku. Tātad bija lemts."

Teika no 2.kursa: "Bail nebija. Testā bija iekļauti dažādu zinātņu pamati. Mums bija jāvadās no loģikas un intuīcijas, pat asprātības. Matemātikas uzdevumu izpildīju uz dullo."

Iveta no 1.kursa: "Man vidusskolas eksāmenā bija lielākas bailes."

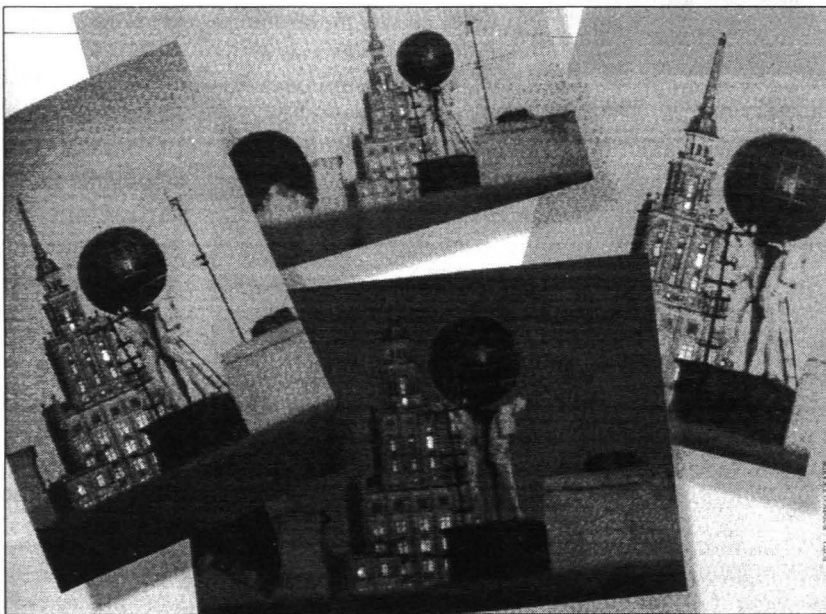

Foto no žurnāla "Rīgas Laiks", 1994., Nr. 7.

Dace no 1.kursa: "Es iestājekāmenus biju iedomājusies citādāk. Gāju pēc laiciņa skatīties, kā izskatās 0 punktu."

TAGADNE

Bieži notiek tā, ka nenoteiktu laika posmu pastudējot, apnik. Ir dzirdēti gadījumi, kad pat pēdējā kursa pēdējā semestrī aiziet. Rodas citi ideāli un dzīves mērķi. Psihologiem tas nav raksturīgi.

Kristīne atceras, ka savā pirmajā mācību gadā kāda šaubiņa vēl līdinājās pa galvu, bet tagad vairs nē. Viņa domā, ka atrodas tur, kur viņai jābūt. Dace arī saprot, ka, salīdzinājumā ar studijām filologos, te ir pavisam cita atmosfēra.

Mācībspēku nav daudz. Galvenais jau nav kvantitāte, bet kvalitāte. Diez vai kāda filozofijas virziena likums šoreiz atbilst patiesībai: kvantitāte ne vienmēr pāraug kvalitātē. Pirmkursnieki par pasniedzējiem ir sajūsmā. Par to, kāda ir viņu attieksme pret studentiem, vai tā ir saskaņā ar to, ko iesaka psiholoģija, Kristīne atjokoja, ka uz provokatoriskiem jautājumiem neatbild. Domāju, ka tieši psiholoģijas studenti netiek pakļauti nekādām represijām "no augšas".

Semināri notiek. 1.kurss vēl nezina, ka patieso var izlasīt ZB (LU zinātniskajā bibliotēkā) vai "Lāčos" (Latvijas Nacionālajā bibliotēkā).

LU 75.gadu jubileja pagāja nemanāmi. Visi gaviļēja par svētku brīvdienām. Tajā laikā Jūrmalā psihologiem notika konference, kas bija ļoti interesants un izglīto-

jošs pasākums ar lektoriem un dalībniekiem no Baltijas valstīm, ārzemēm.

Tātad- mācīties, mācīties un vēlreiz mācīties, kā arī priecāties.

Bet kas NĀKOTNĒ?

Dažiem pabeigt referātu, dažiem- ātrāk beigt sarunu ar "UA" un aizskriet uzsmēķēt, papsiholoģizēt.

Socaptauja 1.kursā pierāda, ka lielākā daļa izvēlējusies apgūt divas programmas, iegūstot specializācijas psiholoģijas asistentu un psiholoģijas skolotāja. Tikai viens izvēlējies

apgūt tikai psiholoģijas skolotāja specialitāti. Veiksmi! Pārējie būs vienīgi un tikai psiholoģijas asistenti, respektīvi, palīgi.

Tiem, kas vēlas kļūt par psihologiem, Pedagoģijas fakultātes psiholoģijas specialitātes 2.kursa studente Kristīne Maslovska novēl: "Izdomājiet, vai tiešām to gribat un varat. Ja jā, tad riskējiet un uzvariet!"

Mūziķis un jurists. Domājat, divas pavisam atšķirīgas lietas? Pilnīgi iespējams. Taču pasaulē mēdz būt indivīdi, kas divas it kā nesaderīgas lietas spēj apvienot sev vēlamā gultnē, savienojot patikamo ar lietderīgo. Juridiskās fakultātes 1. kursā mācās Renārs Gasūns. Katru dienu viņš studē likumus, kaļ galvā terminus, satiekas ar lietišķiem un korektiem cilvēkiem, bet brīvajā laikā ir rokgrupas "Alco" menedžeris un bieži apgrozās garmatainu un mazliet nekultūrālu cilvēku vidū. Kā pats saka - mūziķi tāda flederīga tauta vien ir.

“ĪSTENĪBĀ ESAM DIKTI JAUTRA TAUTA...”

Foto: TENIS NIGULIS

Renārs Gasūns

- Renār, par juristiem ir izveidojies zināms priekšstats - ielikti "rāmjos", lietišķi (vismaz tādiem jābūt), diezgan sausi un runā terminos.

- Nezinu, kāpēc cilvēki nesaprot, ka juristi ir tādi paši normāli ļautiņi kā citi, saprotams, ar saviem trūkumiem un vajībām. Īstenībā esam dikti jautra tauta, īpaši šeit - fakultātē. To pierāda arī mūsu pirmie kursa vakari. Kā saka dažs pasniedzējs, nevar jau vienmēr uz to dzīvi skatīties caur juridiskajām brillēm. Katrā sabiedrībā taču ir pavisam nopietni cilvēki, klusētāji un malā stāvētāji, bet tas nenozīmē, ka viņi ir kaut kādi "jefiņi", ir taču zināms, klusie udeņi esot tie dziļākie. Bet vispār par juristiem stāsta leģendas. Pašam arī iznāca pastrādāt tā saucamajās tiesību sargājošajās iestādēs, un varu teikt, ka arī tur viss notiek augstā līmenī.

Tā kā esmu rokgrupas "Alco" menedžeris, atbilstoši tam ir izveidojies mans raksturs ar visām savām vajībām. Bet domāju, ka vismaz manā izpratnē esmu normāls cilvēks - kā visi mūziķi ar nelieliem izņēmumiem.

- Bet gan studijas Juridiskajā fakultātē, gan arī menedžera darbs tomēr katrs pats par sevi aizņem daudz laika. Kā tu spēj šīs divas lietas apvienot, un vai viena tomēr necieš?

- Tur jau tā lieta, ka es nevaru savienot mācības ar darbu grupā. Redzi, no malas jau tā nelabi izskatītos, ja es auditorijā sēdētu ar mobilo telefonu rokā, kaut gan dažs mācībaspēks tā dara. Tāpēc arī vairāk cieš grupa. Man tomēr ir jāizvēlas, vai es gribu kvalitatīvi beigt mācības, vai arī palīdzēt citiem kļūt par Eiropas līmeņa rokzvaigznēm.

- Kā tu skaties uz to, ka students vienlaicīgi gan studē, gan strādā?

- Ļoti daudzi tā dara. Ja viņi to var savienot un uzskata, ka mācības no tā īpaši necieš, tā ir viņu pašu lieta. Kaut gan mūsu fakultātē ir arī tādi "ūnikumi", kas var vienlaicīgi mācīties divās fakultātēs.

Tā kā es saprotu, ka ar mūziku vien savu dzīvi nespēšu nodrošināt, tad pašlaik vairāk pievērsos mācībām. Mūzika man paliek tikai un vienīgi kā hobijs. Varbūt šajā ziņā esmu tāds maziņš egoistiņš - no tā cieš arī citi cilvēki, jo mūsu grupā tiešām ir talantīgi mūziķi. Ja neviens viņus neizvirzīs kaut kur uz augšu, tad viņi visu laiku turpinās vārtīties savā sulā un "niekoties ar saviem plācenišiem". Taču pavisam mūziku es nepametišu, tas paliks tikai hobija ietvaros. Manuprāt, šeit vietā būtu tāds nodrāzts teiciens: "Galvenais nav kvantitāte, bet kvalitāte". Kaut gan, no otras puses skatoties, arī daudzi mūsu pasniedzēji savieno lekcijas ar kādu citu daudz labāk atalgotu darbu.

- Konkurss Juridiskajā fakultātē tomēr bija ļoti liels. Vai no studijām sagaidīji to, ko cerēji sagaidīt?

- Jā, konkurss tiešām bija ļoti liels. Sagatavošanas kurss mums bija tādi divaini pasniedzēji, kas biedēja, ka juristos uz vienu vietu būšot ap 40 īpatņi, laikam, lai atbaidītu konkurentus. Četras stundas es grūti stenēju un pūtu un, kā redzi, laimīgi esmu nokārtojis eksāmenus un ticis cauri. Īpašas ilūzijas iepriekš neloloju,

zināju, ka 1. kursā vispirms būs jāiziet cauri teorijai, kas daudziem šķiet visai garlaicīga, bet, kā izrādās, tomēr noderīga. Normāla situācija būtu tad, ja Latvijā būtu divas juridiskās augstskolas - tad nebūtu monopola stāvoklis kā tagad, un visiem vajadzētu uzlabot savu darbu, gan mums, studentiem, gan arī mācīb-

spēkiem. Bet diemžēl mūsdienu apstākļos šī ideja ir pilnīgi utopiska. Mani ne īpaši iepriecina tas, ka, salīdzinot ar citām augstskolām, ļoti nedzīva šeit ir kultūras dzīve, reti notiek pasākumi, baļļuki, "tusiņi" u. tml., arī sporta dzīve ir diezgan panikusi. Aristoteļa balle Latviešu Biedrības namā vispār bija kaut kāds farss. Bet pie tā jau mēs paši esam vainīgi, ka neko neorganizējam. Neviens cits to mūsu vietā nedarīs.

- Varbūt kaut ko uzlabos priekšmetu izvēles sistēma?

- Atklāti sakot, nav jau īpaši no kā izvēlēties. Pati par sevi šī izvēles ideja ir ļoti atbalstāma, un esmu ar visām četrām par to. Nav skaidrības par kritērijiem priekšmetu sadalei grupās. Kāpēc viens priekšmets ir B, otrs C grupā? Kāpēc vispār tā ir? Tas ir arī baigais farss, ka visiem ir obligātā civilā aizsardzība. Tas ir kārtējais priekšmets ķeksišu pievilkšanai. Kaut vai teologi - tie laikam būs super civilās aizsardzības speciālisti.

- Kā tu vispār vērtē mācībaspēku darbu Universitātē?

- Es domāju, ka pagaidām ir savākti labākie no labākajiem, it sevišķi mūsu grupā. Kaut gan palikuši ir tā saucamie entuziasti. Domāju, ka vispirms pasniedzējiem būtu jāpaaugstina algas, tikai pēc tam vajag runāt par stipendijām. Uzreiz var redzēt, vai mācībaspēkam ir pedagoga dotības vai nav. Tas pasakāms pēc reakcijas auditorijā. Ja studenti neklausās, tas nozīmē, ka ar mācībaspēku kaut kas nav kārtībā. Tā kāds "aizrobežu bāleliņš" apvainojas un saka, ka "varot aiziet uz turieni, no kurienes nācis". Bet visumā es domāju, ka pasniedzēji ir diezgan labi sagatavoti, salīdzinot ar studentiem.

KATRAM STUDENTAM PERSONĪGO AUTO!

Priekšmetu izvēle visvairāk skar studentu.

Ko viņi domā par priekšmetu izvēli? Vai tā apmierina viņus? Cik lielas ir studentu iespējas izvēlēties? "UA" devās pie divām LU Filoloģijas fakultātes 3. kursa studentēm - Līvas Fokrotas un Edites Gruzdēnas, lai rastu atbildi uz šiem jautājumiem.

"UA": Kā Filoloģijas fakultātē darbojas jau esošā izvēles sistēma? Cik tā ir plaša un ko jūs varat izvēlēties?

Līva: Izvēles kursi mums ir šauras spe-

Foto: TENIS NIGULIS

Līva

cializācijas - latviešu un ārzemju literatūrā. Šogad latviešu literatūrā mēs no trīs kursiem - "Bērnu literatūra", "Latviešu dramaturģija" un "Rainis"- varējām izvēlēties divus. Ārzemju literatūrā izvēle bija vēl mazāka - angļu un amerikāņu literatūra. No jaunā gada mūsu katedrā vēlas ieviest jaunu sistēmu. Visi otrā līdz ceturta kursa studenti kopā klausīsies obligātos priekšmetus un būs seši kursi, no kuriem varēs izvēlēties divus. Tātad izvēle būs it kā plašāka. Tomēr ir viena problēma - otrais kurss, kuriem zināšanas par literatūru vēl ir salīdzinoši zemas un ceturtais kurss, kas jau lielāko daļu ir apguvis, nu studēs kopā. Man šķiet, tas radīs nevajadzīgu jūkli.

Edite: Izvēli ierobežo arī noteikums, lai pasniegtu kādu priekšmetu, ir vajadzīgi vismaz piecpadsmit studenti, bet mēs grupā esam deviņpadsmit, un nekad visi neizvēlēsies vienu kursu, piemēram, "Latviešu eposu". Tos piecus cilvēkus, kas to izvēlēsies, tas patiešām interesēs, bet kapēc visai grupai ir jāapmeklē šīs lekcijas.

Līva: Katedra paskatīsies - ahā, šeit ir pieteikušies tikai seši cilvēki, mēs svitrojam no saraksta šo kursu ārā, un viņi lai izvēlas

kādu citu. Kā vienmēr atkal cietis mazākums.

"UA": Kā jūs vērtējat iespēju studentiem apmeklēt lekcijas jebkurā fakultātē? Cik reāli tas ir šobrīd?

Līva: Ļoti pozitīvi, bet man nav reālu iespēju aizbraukt uz Pedagoģijas fakultāti, lai noklausītos kursu psiholoģijā. Studenti vienkārši nav spējīgi dienas laikā izskraidīt no ēkas uz ēku. Cita lieta, ja mums būtu Universitātes pilsētiņa, vai katrā fakultātē būtu attiecīgo priekšmetu pasniedzēji.

Edite: Nē, es domāju šai problēmai atrisinājums ir pavisam vienkāršs - katram studentam ir vajadzīga sava personīgā mašīna. Students ar savu auto varēs laicīgi nokļūt jebkurā pilsētas daļā un visu paspēt.

Līva: Pirms kāda laika radās ideja, ka piektdienās studenti varētu apmeklēt lekcijas citās fakultātēs. Tomēr literātiem šī diena ir vajadzīga, lai sēdētu bibliotēkā un lasītu grāmatas, jo ne visi dzīvo Rīgā un var atļauties veltīt tam sestdienas un svētdienas.

Edite: Mēs fiziski nevaram paspēt izlasīt visas vajadzīgās grāmatas. Protams, ir brīnišķīgi, ja man tā grāmata ir mājās un es varu brīvā brīdī to palasīt, bet, ja fakultātes bibliotēkā šī grāmata ir tikai vienā eksemplārā...

"UA": Varbūt pašiem studentiem vajadzētu vairāk interesēties par iespējām apgūt dažādus kursus citās fakultātēs?

Līva: Cilvēki ir ļoti kūtri. Ir iespēja jautāt jebkurā katedrā par interesējošajiem jautājumiem, bet cilvēkiem ir bailes un aizspriedumi - nu, ko es iešu un jautāšu, viņiem tāpat ir ko darīt.

Edite: Tagad mācīties dažādas valodas arī vairs nav problēma. Ja tu, piemēram, vēlies mācīties ķīniešu valodu, tad tev ir jāaiziet uz Svešvalodu fakultāti, jāpaskatās, kā sakrīt laiki ar tavām lekcijām, un, ja vari to atļauties, raksti iesniegumu un mācies.

Pagājušajā gadā pussemestri mācījāmies norvēģu valodu līdz brīdim, kad otrajā semestri mums izmainīja lekciju sarakstu. Atļauties abas lietas - mācīties norvēģu valodu un sekmīgi nokārtot akadēmiskās saistības - var varbūt atsevišķi cilvēki, bet ne visa grupa.

Tāpat problēmas mums ir ar otro svešvalodu. Angļu un vācu valodas kā otrās

svešvalodas mums vispār nav, jo trūkst mācībspēku. Tagad varam mācīties franču valodu, bet tā sākas tik vēlu, ka līdz tam laikam jau esi pārguris no gaidīšanas. Vēl kaut ko mācīties nav ne vēlēšanās, ne arī prieka.

"UA": Kā būtu, ja mēs atkal atgrieztos pie lielajām auditorijām?

Edite: Mācībspēkam ar studentu tomēr ir jābūt dialogam. Iedomājies, visi sēž necilā telpā, gaisa nav. Studenti nepacietīgi trinas savos solos, bet mācībspēks cenšas pēc iespējas ātrāk pabeigt savu lekciju. Nebūs vairs tās kvalitātes, kas ir strādājot mazākā grupā. Daudz ir arī atkarīgs no mācībspēka un priekšmeta, ko viņš māca.

"UA": Ko jūs gribētu vēl papildus apgūt? Kā jums vēl trūkst?

Līva: Psiholoģiju. Tā ir maģistratūras programmā, bet būs pietiekoši daudz studentu, kas LU beigs ar četrpadsmit izglītību. Un tā tomēr ir lieta, kas ir vajadzīga jebkuram.

"UA": Kur tad ir problēma? Nav mācībspēka?

Līva: Mācībspēks it kā būtu, bet viņu atkal bremzē finanses. Viņš lasa lekcijas maģistratūrā, un par to arī viņam maksā naudu.

Pie daļajām latvju studentēm viesojās DACE KREJERE

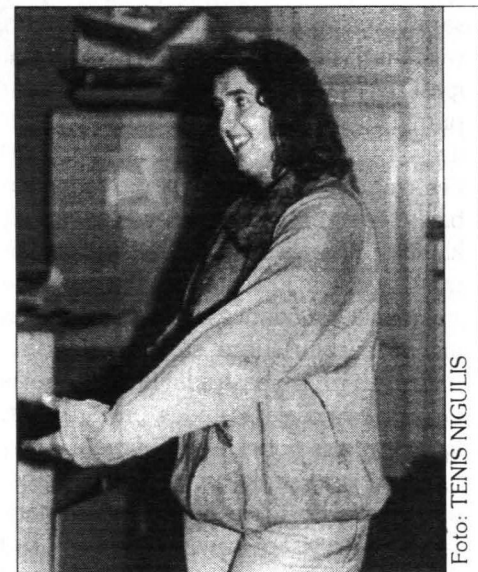

Foto: TENIS NIGULIS

Līva

AKCIJA "DALIES STIPENDIJĀ"

Visi tie, kam acis ir pierē un tie, kas kaut cik prot lasīt, 22. novembrī nevarēja nepamanīt afišu, kas aicināja piedalīties akcijā "Dalies stipendijā", kuras mērķis bija iepazīstināt un uzklaut priekšlikumus par Studentu Padomes izstrādāto projektu stipendiju sadalē. Akcija notika Ekonomikas fakultātes aktu zālē, un to rīkoja Ekonomikas fakultātes studentu iniciatīvas grupa protestā pret Studentu Padomes izstrādāto projektu stipendiju sadalē. Stipendijas, protams, pašreizējiem dzīves apstākļiem ir palikušas smieklīgi mazas un nespēj nodrošināt pat studentu eksistenci, tāpēc interesentu bija sanākuši diezgan daudz - gandrīz pilna zāle. Tiesa gan, puse vēlāk aizskrēja uz kontroldarbu un lekcijām. Kāda meitene no svešvalodniekiem šīs akcijas sakarā teica, ka, lai gan viņas finansiālā situācija ir relatīvi apmierinoša, ar līdzšinējo stipendiju nepietiek, lai kļūtu par labu speciālistu. "Tas ir tikai tā - priekš sētniekiem, lai viņi spētu slotu rokā noturēt."

STIPENDIJAS - MAZNODROŠINĀTIEM

Stipendiju fondam izdalītie līdzekļi atkarīgi no Saeimas, Finanšu ministrijas u. c. institūcijām un, kā uzsvēra Studentu Padomes priekšsēdētājs Uldis Simsons, ja kaut cik arī šo līdzekļu būs, tomēr šis daudzums būs nepietiekams, jo Ls 7,5, 12, 13 vai pat 15 nav reāls pabalsts studentam. Tāpēc tika ieteikts stipendijas piešķirt tiem, kuriem tās patiesi ir vajadzīgas, proti, maznodrošinātajiem, lai kaut cik viņiem sagatavotu priekšnoteikumus studijām LU. Savukārt tie, kas ir labāk materiāli nodrošināti, galus kaut kā tomēr spēš kopā savilkt.

Stipendijas piešķirtu no nākošā gada uz individuālu pieprasījumu pamata ar 2 priekšnoteikumiem:

- minimālais ienākums ģimenē uz vienu cilvēku ne lielāks par noteiktu robežu (provizoriski - Ls 40);

- sekmība (laikā nokārtota sesija un vidējā atzīme ne zemāka par 70% no maksimāli iespējamās).

Kopējais stipendiju fonda lielums ir Ls 550 000 (visam gadam - Ls 600000). Tā kā tas ir pārlietu mazs, lai to izdalītu pēc iepriekšējiem noteikumiem, Studentu Padome ir izstrādājusi principus līdzekļu sadalē. Tie ir sekojoši:

1. 2% jeb Ls 11000 - LU Studentu Padomes darbības nodrošināšanai.

(Līdzekļi varētu tikt izlietoti studentu atpūtas centra ierīkošanai, starptautiskajiem sakariem un Studentu Padomes telpu iekārtošanai).

2. 1% jeb Ls 5500 - LU fakultāšu studentu pašpārvalžu darbības nodrošināšanai.

3. 4% jeb Ls 22000 - Studentu poliklinikas darbības nodrošināšanai.

4. 0,5% jeb Ls 2750 - īpašas stipendijas studentiem, maģistrantiem un doktorantiem īpašos gadījumos (studējošo ģimenēm, slimības gadījumos u. tml.).

5. 90% jeb Ls 495000 - stipendijas maznodrošinātiem, sekmīgiem studentiem.

6. 1,5 % jeb Ls 8250 - LU Studentu Padomes rezerves fonds.

VAI STUDENTU PADOMEI IR SIRDSAPZIŅA?

Kaut gan akcijas mērķis bija uzklaut studentus, reālu priekšlikumu stipendiju sadalē bija visai maz (tie paši bija no Ekonomikas fakultātes dekāna un iniciatīvas grupas puses). Uldis Simsons burtiski tika apbērts jautājumiem un komentāriem, pie tam ne īpaši labvēlīgiem. Pārstāvis no studentu asociācijas "Gadsimts" klātesošos informēja par Studentu Padomes darbības sēdi 09.11.94. nemaz neesot notikusi, visi lēmumi tikuši pieņemti telefonisku sarunu gaitā, un Padome neesot spējīga nodrošināt to, lai visi atnāktu uz sēdi.

Kāds painteresējās, vai Studentu Padomei ir sirdsapziņa, ja tā uz stipendiju rēķina cer sev ierīkot biroju. Uldim Simsonam ar sirdsapziņu, protams, viss ir kārtībā - 9 latu stipendija visiem studentiem nav vajadzīga, bet birojs ir vajadzīgs tiem, kas, iespējams, nākamajās vēlēšanās tiks ievēlēti pēc viņiem.

DEKĀNS NEATBALSTA STUDENTU PADOMES PRIEKŠLIKUMUS

Akcijā piedalījās un savu viedokli izteica arī Ekonomikas fakultātes dekāns. Pēc viņa pārliecības, Studentu Padome nevis atbalsta, bet gan darbojas pretim studentu interesēm - viņus galvenokārt interesē iekārtot sev telpas uz studentu stipendiju rēķina. Tāpēc dekāns izteica arī savus priekšlikumus:

1. Visiem studentiem vajadzētu kopā cīnīties, lai stipendiju fonds būtu lielāks.

2. Visi līdzekļi būtu jāsadala fakultātēs atbilstoši studentu skaitam.

3. Katrai fakultātei - savu pašpārvaldi.

Turpretim Uldis Simsons uzskata, ka šajos priekšlikumos ir diezgan daudz demagoģijas, jo, sadalot līdzekļus atbilstoši studentu skaitam fakultātēs, nebūs taisnīga sadale - tādās mazās fakultātēs kā, piemēram, Bioloģijas un Ķīmijas, studenti nav materiāli labi nodrošināti un viņiem ir daudz lielākas grūtības atrast darbu. Savukārt lielākajās fakultātēs, piemēram,

Ekonomikas un Juridiskajā, situācija ir pavisam pretēja.

Dekāns puda arī neapmierinātību par līdzekļu piešķiršanu Studentu poliklinikai, uzskatot, ka tā nav pārāk labi apmeklēta, un ēšana ir svarīgāka par kaut kāda gastrita ārstēšanu. Te nu būtu jāpiekrit Simsonam, ka tās procedūras, ko Studentu poliklinikā var saņemt par velti, citur izmaksātu līdz 10 latiem. Varētu piebilst arī, ka to apmeklē daudz studentu, pat tādi, kas mūsu Universitāti jau beiguši.

INICIATĪVAS GRUPAI - SAVS PROJEKTS

Akcijas sakarā izveidojās iniciatīvas grupa. Tā nepiekrit Studentu Padomes priekšlikumiem, tāpēc tika ieteikti savi:

1. LU stipendiju fondu sadalīt fakultātēs proporcionāli studentu skaitam, jo katra fakultāte labāk apzinās savus studentus.

2. Jānosaka minimālās stipendijas robeža.

3. 0,5% no stipendiju fonda tiek iedalīti Studentu Padomei.

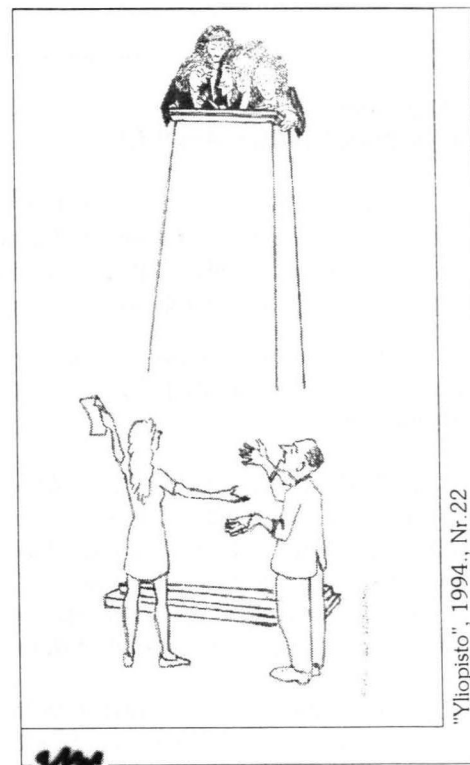
4. Katras fakultātes pašpārvaldei - 1%.

5. Fakultātes pašpārvalde ir tiesīga lemt, kam piešķirt pabalstus, kam nē.

Arī pret šo projektu Uldis Simsons iebilda, jo tas neko nemainīs - stipendiju sadales sistēma darbosies kā līdz šim.

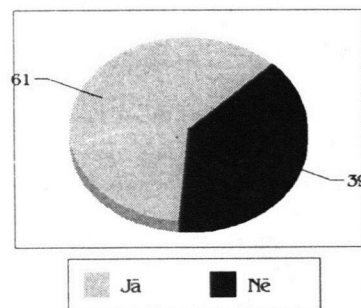
Galū galā, balsojot par iniciatīvas grupas projektu, vairākums nobalsoja par, un gan Studentu Padomes, gan iniciatīvas grupas projekti tiks iesniegti Senātā.

INESE SIKSNA

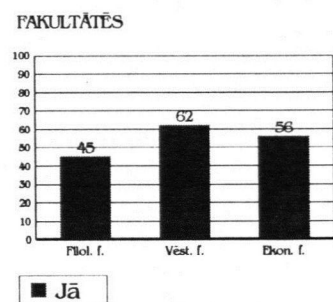

NEAPMIERINĀTO UN NEAPGAISMOTO DOMAS

Studentiem trūkst informācijas, bet par spīti tam - viņi domā. "Priekšmetu sistēma. Tāds jocīgs nosaukums. Kaut kur dzirdēts. Droši vien tas pats, kas pirms pāris gadiem ieviestā priekšmetu izvēle." Tā spriež LU studenti un viņi nemaldās, bet ir vairākas atšķirības starp priekšmetu sistēmu un tagadējo studiju veidu.

Vai jūs zināt, kas ir priekšmetu sistēma?

Lielākā daļa LU studentu, kas piedalījās "UA" aptaujā, raustīja plecus un aizpildīja anketas, vadīdamies pēc intuīcijas. 71% LU studentu uzskata, ka viņi zina, kas ir priekšmetu sistēma. No tiem 95% uzskata, ka viņu fakultātēs (Ekonomikas, Vēstures un filozofijas, Filoloģijas) ir vajadzīga priekšmetu sistēma. 5% no viņiem savukārt domā, ka tā nav vajadzīga. Mazāk pretenciozi viņi ir pret studiju izvēles kursu sistēmu. 31% tā apmierina, 69% neapmierina. "Pastāvošā iekārta" studentus

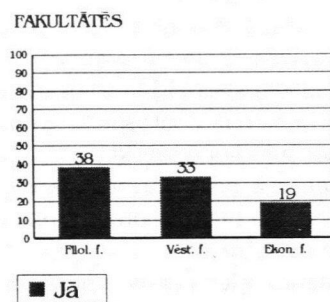
neapmierina, tāpēc ka - trūkst informācijas (40%), trūkst mācību spēku (30%), fakultātē piedāvā studentus neinteresējošus kursus (20%) un tikai daži izteicās par to, ka mācību spēki ir nekompetenti.

LU vadība grib ieviest priekšmetu sistēmu. Par šo akciju ir 87% LU studentu, pret- 13%. Gandrīz puse piekritēju priecājas, ka tādā gadījumā būs iespējams apgūt tieši tos kursus, kas interesē, uz svariem var likt atbildes - priekšmetu sistēma ļaus plašāk apgūt studiju vielu (25%) un varēs

izvēlēties noteiktu mācību spēku un viņa piedāvātās zināšanas, kā arī pasniegšanas un atprasišanas veidu (26%). T.s. "nepiekritēji", kuru nav daudz, ir apmierināti arī pašlaik (55%) vai arī uztraucas par LU budžetu (45%), kas varētu, ieviešot šo sistēmu, sarukt.

Visplašāk "UA" aptauja aptvēra Filoloģijas fakultāti. 45% studentu zina, kas ir priekšmetu sistēma, 55% par to nav ne jausmas. Savukārt vēsturniekos (varbūt to nosaka viņu studiju specifika) pat 62% par šo sistēmu zina. Ekonomikas studenti par to zina 56%, bet nezina- 44%.

Priekšmetu sistēma ir vajadzīga fakultātei- domā 91% filologu, 95% vēsturnieku un 99% ekonomistu. Tajā pašā laikā, vai to ieviest visā Universitātē

Vai jūs apmierina studiju izvēles kursu sistēma, kas šobrīd darbojas jūsu fakultātē?

un vai studenti piekrit šādai LU vadības darbībai, visloģiskākie bija ekonomisti. Viņu atbilde ar iepriekšējo saskanēja- 99%. Par ieviešanu Universitātē piekrita 79% filologu un 80% vēsturnieku.

Studiju izvēles kursu sistēma Filoloģijas fakultātes studentus neapmierina tāpēc, ka 60% trūkst informācijas, 25% trūkst mācību spēku, 10% mācību spēki ir nekompetenti, 5% fakultātē piedāvā studentus neinteresējošus kursus, piemēram, civilo aizsardzību.

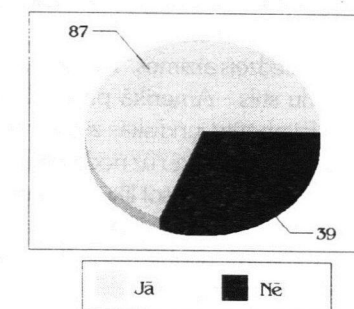
Vēstures studenti ar savu fakultāti ir neapmierināti, jo 33% gadījumu tajā trūkst informācijas, 24% mācību spēku ir nekompetenti, 24% fakultātē piedāvā šaura apjoma, studentus neinteresējošus kursus, 17% trūkst mācību spēku. Tieši šajā fakultātē visaugstākais procents ir neapmierināts ar pasniedzējiem. Varbūt tas nozīmē, ka daudzi no viņiem nespēj sev piesaistīt ar oratoriskumu un aktuālu tematiku. Vislielākais procents studentu, kas spēja aizpildīt aili "cits variants" nāk tieši no vēsturniekiem. Viņu atbildes- fakultātē ir baigais bardaks* (cerams, autors nezina, ko šis vārds nozīmē īstenībā), ir vēlama lielāka kursu dažādība, nav izvēles, ja tikai no pieciem priekšmetiem B grupā var izvēlēties četrus.

Ekonomistu atbildes bija gandrīz proporcionālas, it kā palīdzot aptaujas apko-

potājiem sastādīt "bilanci". 35% studentu trūkst informācijas, 35% - fakultātē piedāvā neinteresējošus kursus, 25% - trūkst mācību spēku, 5% - ir maza piedāvāto kursu dažādība. Ekonomikas pasniedzēji, priecājieties, jo neviens students nav jūs uzskatījis par nekompetentiem.

Kāpēc studenti ir par priekšmetu sistēmas ieviešanu LU? Lielākā daļa ir par to, jo varēs apgūt tieši tos kursus, kas interesē (70% ekon., 50% vēst., 60% fil.). Plašāk apgūt studiju vielu varēs 15% ekonomistu, 15% vēsturnieku, 30% filologu. Neitrāla attieksme par to, ka varēs izvēlēties arī mācību spēkus, 10% filologiem un 15% ekonomistiem. Bet vēsturnieku procents šajā jautājumā ir visai augsts - 35%.

No 17% konservatīvo (t.i. tādu, kas

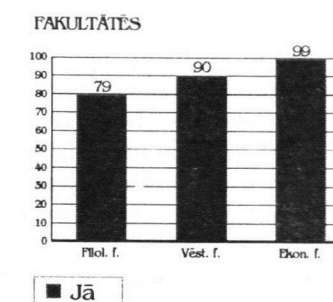
Vai jūs piekritat LU vadībai, kura grib ieviest priekšmetu sistēmu Universitātē?

nepiekrit LU vadības reformai) filologu 75% apmierina pastāvošā sistēma, 25% atbildēja, ka tas prasīs papildus līdzekļus no LU budžeta. No 10% konservatīvajiem vēsturniekiem uz tiem pašiem jautājumiem ir situācija fifty - fifty**. Tikai 1% ekonomistu aptaujā nokļuva konservatīvo rindās un viņi visi bija uztraukušies par LU budžetu. Profesionāļi!

Tajā pašā laikā atliek secināt, ka konservatīvo ir maz, tā kā studenti ir ieslēguši zaļo gaismu vadības reformai.

AJĀ ŠULTE

* meitu māja
**puse uz pusi

Kārtējais eksāmens. Tajā jāatbild uz trim jautājumiem: "Kā sauc mācībaspēku?", "Kāds ir mācību priekšmeta nosaukums?" un "Kādā krāsā ir mācību grāmata?" Studenti, to uzzinājuši, sašutuši viens otram saka: "Veči, ejam ārā. Te nevar nošpikot." (Anekdote iz dzīves)

Un tāpēc, lai mūsu Universitātes studentiem neklātos tāpat, publicējam šo informāciju.

REGISTRĒŠANĀS STUDIJU SEMESTRIM - studenta rakstiska apņemšanās izpildīt semestra akadēmiskās saistības atbilstoši izvēlētajai studiju programmai.

Students reģistrējas Reģistrācijas lapā pie dekāna nozīmētas personas - reģistratora.

STUDIJU KURSS - studiju priekšmeta daļa semestra ietvaros (lekcijas, prakt.

darbi, patstāvīgās studijas utt.); zinātnes nozares vai tās daļas secīgs izklāsts, grāmata vai lekciju kopums.

PIERAKSTĪŠANĀS UZ STUDIJU KURSIEM - studenta rakstiska apņemšanās izpildīt konkrētā studiju kursa programmu un nokārtot atbilstošās akadēmiskās saistības, kas liecina par kursa apguvi (kontroldarbus, referātus, prakt. darbus, laboratorijas darbus, pārbaudījumus u.c.).

Students pierakstās Pierakstīšanās un eksaminācijas lapā pie studiju padomnieka.

Piezīme. Uz A un B sadaļas kursiem students pierakstās pie savas programmas padomnieka, uz C sadaļas - pie tās programmas padomnieka, kurā ir iekļauts studenta izvēlētais kurss. Pierakstīšanās uz C sadaļas kursiem, kuri nav iekļauti nevienas programmas A un B sadaļā - svešvaloda, fizikultūra - atbilstošajās katedrās.

STUDIJU PROGRAMMAS DIREKTORS - profesors vai docents, kas atbild par studiju programmas saturu, zinātnisko līmeni un realizācijas kvalitāti.

STUDIJU PADOMNIEKS - sniedz konsultācijas studentiem (par studiju programmas izvēles daļu (B un C) veidošanu,

par studiju kursu saturu, par mācībaspēku izvēles iespējām u.c.), pieraksta studentus uz studiju kursiem.

REGISTRATORS - veic studentu reģistrāciju studiju semestrim, izdara ierakstus studiju kartēs.

NODARBĪBU LAIKA PLĀNOTĀJS - veido nodarbību sarakstu.

STUDENTS - persona, kura imatrikulēta un reģistrējusies bakalaura, maģistra vai profesionālajā studiju programmā.

Students:
- reģistrējas vienā vai vairākās studiju programmās (par budžeta līdzekļiem stu-

dents tiesīgs reģistrēties tikai vienā studiju programmā);

- pierakstās uz studiju kursiem;
- izpilda studiju programmu, nokārto akadēmiskās saistības;
- reģistrējas nākošā semestra studijām utt.

AKADĒMISKO SAISTĪBU IZPILDE - akadēmisko prasību, noteikumu, kas izriet no akadēmiskās studiju programmas, noteiktam laika posmam (semestrim, akad. gadam) izpilde.

STUDIJU DOKUMENTĀCIJA - Kur glabājas:

- studiju kursu katalogs - SIC, Mācību daļā, pie studiju programmas direktora,

studiju padomnieka, nodarbību laika plānotāja, katedrās;

- studiju kursa apraksts - pie studiju programmas direktora, studiju padomnieka, katedrā;

- nodarbību saraksts - fakultātē (pie sienas), pie nodarbību plānotāja, studiju padomnieka, Mācību daļā;

- reģistrēšanās lapa - pie reģistratora;

- pierakstīšanās - eksaminācijas lapa - pierakstīšanās periodā pie studiju padomnieka, semestra laikā pie mācībaspēka, pēc sesijas pie reģistratora;

- studiju karte - pie reģistratora;

- studiju grāmatiņa - pie studenta;

- studenta apliecība - pie studenta.

AMERIKĀ PRIEKŠMETU SISTĒMA IR VISU MĀCĪBU PAMATĀ

Pašlaik, ieviešot kaut ko jaunu, modē ir "aizņemties" pieredzi no ārzemēm. Bieži vien dzirdam sakām - Vācijā ir tā un Amerikā ir šitā. Arī "UA" grib sekot modei, tāpēc par savu pieredzi Amerikā stāsta LU Tiesību zinātņu pamatu katedras vadītāja doc. Anita Ušacka, kurā visu pagājušo mācību gadu jeb divus semestrus stažējās Noterdamas privātajā katoļu universitātē Indianas štatā, netālu no Čikāgas.

- Pastāstiet, lūdzu, kā Amerikā tiek pielietota priekšmetu sistēma?

- Tur priekšmetu sistēma ir visu mācību pamatā. Jau ļoti ilgu laiku pirms mācību gada sākuma tiek sagatavota informācija par visiem kursiem. Piemēram, informācija par 1994. gada pavasara semestri bija izdota gadu iepriekš, un reģistrācijai vajadzēja notikt jau 1993. gada novembrī/decembrī. Studenti varēja uzzināt par visiem kursiem, pat par laikiem un vietām, kur notiks lekcijas, kā arī par pasniedzējiem, kas nodarbības vadīs.

Noterdamas universitātes Juridiskajā fakultātē, tāpat kā daudzās citās valstīs, pirmo mācību gadu ir obligātie priekšmeti, kas jāzina visiem juristiem, piemēram, civiltiesības, krimināltiesības u.c. Tikai nākošajos gados var izvēlēties priekšmetus. Izvēle notiek divējādi: pirmkārt, konkrētam priekšmetam izvēloties pasniedzēju, un otrkārt, no dažādiem priekšmetiem izvēloties vienu, sev tuvāku.

- Tagad ir radies pamatots satraukums par to, ka, ieviešot šo sistēmu, radīsies daudzi "mūžīgie" studenti. Kā Amerikā risina šo problēmu?

- Tur mani pārsteidza tas, ka studenti var kārtot eksāmenu tikai vienu reizi. Tie notiek galvenokārt rakstiski, un, ja to

nenoliek, pārlikt vairs nevar. Tas nozīmē, ka nav iegūti nepieciešamie punkti, lai saņemtu diplomu par augstāko izglītību. Vasaras sesijās ir iespējams noklausīties kursu un iegūt šos punktus, taču tas viss maksā papildu naudu.

- Tas zināmā mērā veicina paša studenta atbildību par savu darbu.

- Jā, tā ir, bet tas ir atkarīgs arī no situācijas, kādā students atrodas. Pārsteidzoši bija arī vēl tas, ka tur pasniedzēji ļoti kontrolē studentu apmeklējumus nodarbībās. Kaut gan ir atrodami daudz papildmateriāli - literatūra, mācību grāmatas, kompjūteri, pavairošanas mašīnas, tajā pašā laikā studenti nāk uz nodarbībām. Viņi zina, ka katru reizi pasniedzējs atzīmēs. Tas nav kaut kāds komandu stils - Amerikā pasniedzēji uzskata, ka, lai apgūtu juridiskās zināšanas, vajadzīgs, lai students nāktu uz nodarbībām, piedalītos diskusijās, jo izlasot likumdošanas aktu vai mācību grāmatu, jāprot domāt, analizēt un risināt problēmas. To var panākt, nākot uz nodarbībām.

- Daudzi studenti Amerikā strādā. Vai darbs neietekmē lekciju apmeklētību?

- Studenti strādā no mācībām brīvajā laikā - sestdienās, svētdienās, vai pēc nodarbībām, bet it sevišķi vasarās. Ir ļoti ilgs vasaras brīvlaiks, kad studenti var strādāt

un nopelnīt. Arī universitāte viņiem dod iespējas nopelnīt, piemēram, dažādās ballēs un citos pasākumos kaut vai kā oficiantiem.

- Vai nav tādi gadījumi, kad kāds kurss paliek neizvēlēts?

- Es neredzēju tādus kursus, kuri paliktu neizvēlēti. Noterdamas universitāte ir bagāta, un bija arī tādi kursi, kur ir tikai 5 studenti, piemēram, tādā specifiskā kursā kā "Likums un nabadzība." Tā kā universitāte to var atļauties, es domāju, ka tas ir ļoti labi.

- Kādu jūs vēlētos redzēt priekšmetu sistēmu savā fakultātē?

- Ļoti labi, ka kaut kāds darbs jau ir iesākts un prorektora Krūmiņa iniciatīva izteikta. Ja neko nedarītu, nekad nebūtu sākuma, neskatoties uz grūto situāciju. Pirmkārt, es gribētu, lai Universitātē un līdz ar to arī manā fakultātē būtu labi, stipri, zinoši pasniedzēji, lai mēs varētu realizēt priekšmetu sistēmu, un otrkārt, studenti, kas grib mācīties un kuriem būtu normāla vide, kur dzīvot un mācīties. Es domāju, ka tad viss iznāks.

- Bet šī sistēma pati par sevi taču veicinās labāko un zinošāko pasniedzēju palikšanu!

- Noteikti, bet tas nāks ar laiku. Kā jau teicu, vajadzīga normāla vide studentiem, lai viņiem nebūtu jādomā par to, ka mācību laikā arī jāstrādā. Ja nebūs naudas, viņi izvēlēsies iet strādāt un domās tikai par to, kā vieglāk nokārtot eksāmenus un dabūt diplomu. Taču šādos dzīves apstākļos studentam ir grūti kaut ko pārmest.

INESE SIKSNA

UNIVERSITĀTEI JĀVEIDO DOMĀJOŠAS PERSONĪBAS

Profesors Pēteris Bolšaitis ir inženierzinātņu speciālists, strādājis vairāku pasaules valstu augstskolās no Japānas līdz Venecuēlai. Šobrīd dzīvo un strādā ASV. Uzstājās LU jubilejas konferencē ar referātu "Senāk zinātnieks un pētnieks...", kurā skatīja izglītības lomu sabiedrībā, ar izglītību saistītās problēmas.

- Pastāstiet, kāds ir bijis jūsu izglītības ceļš?

- Ja sāku ar pašiem pirmssākumiem, tad varu pastāstīt, ka uzsāku skolas gaitas Rīgas 1. pamatskolā, vēlāk esmu apmeklējis skolu Austrijā un vidusskolu pabeidzu Venecuēlā. Studējis esmu ASV, Kalifornijas Tehnoloģiskajā institūtā, Deloveras universitātē ieguvu doktora grādu, bet Vācijā, Getingemā strādāju pie postdoktorāta darba.

Pēc izglītošanās tik dažādās augstskolās strādāju vairākās privātfirmās, tad uzsāku pasniedzēja darbu Merilendas universitātē, vēlāk gadus astoņus strādāju Venecuēlā, kur vadīju kāda pētniecības institūta inženierzinātņu nodaļu un arī pasniedzu Venecuēlas universitātē. Kad atgriezos ASV, strādāju Masačūsetas tehnoloģiskajā institūtā. Pirms trim gadiem šo darbu atstā-

ju, var teikt, gandrīz atstāju, joprojām nodarbojos ar pētniecisko darbu. Mana galvenā darba vieta šobrīd ir kādā privātā firmā, pētot gaisa piesārņojuma problēmas.

- Kā jūs vērtējat šodienas situāciju Latvijas izglītības sistēmā?

- Domāju, ka patlaban esam krīzes situācijā un tas ir savā ziņā saprotami, bet tomēr nožēlojami, ka šāda situācija ir radusies. Bet es esmu pilnīgi pārliecināts, ka šīs grūtības ir pārejošas un mūsu prasība pēc intelektuālām zināšanām, ir liela un ar laiku vēl pieaugs. Nešaubs, ka tuvāko gadu laikā situācija uzlabosies.

- Kas, jūsuprāt, būs tas, kas palīdzēs šo krīzi pārvarēt?

- Liela loma varētu būt saimnieciskās sfēras sakārtošanai un tiklīdz sabiedrībā kaut nedaudz rodas turība, pieaug arī prasība pēc izglītības. Man reizēm gribas ieteikt tiem cilvēkiem, kas tagad uz topošo jaunbagātņu slāni skatās ar zināmu skaudību, padomāt par to, kam gan ir lielāka vērtība, vai ārzemju markas automašīnai vai universitātes diplomam, jo cilvēkam, kam piemīt intelektuālas spējas, materiālās lietas nemēdz būt īpaši svarīgas. Esmu pārliecināts, ka pēc dažiem gadiem LU būs vēl populārāka nekā patlaban.

- Jūs, uzstājoties zinātniskajā konferencē LU, izteicāt viedokli, ka studentiem ir jāfinansē savs studiju process.

- Jā, un gribu uzsvērt, ka ASV lielākā

daļa labāko augstskolu, kā Hārvara, Jēla, Prinstona ir privātas, tātad visus izdevumus sedz no ziedojumiem, studiju maksām u. tml. Bet neviena no šīm universitātēm, un to tās īpaši mēdz uzsvērt, nenoraida nevienu studentu, tāpēc, ka viņš būtu maksātnespējīgs. Ja šis students reiz ir atzīts par atbilstošās universitātes intelektuālajām prasībām atbilstošu, universitāte sedz studiju izdevumus, protams, iepriekš pārbaudot, vai šis students tiešām ir maksātnespējīgs, vai arī piešķir stipendiju vai kreditu. Tāpat ir iespējams studentam sastādīt darba plānu universitātes ietvaros, kuru īstenojot, students sedz savus studiju izdevumus.

- Vai ASV augstskolās nepastāv problēmas ar mācībspēku relatīvi zemo atalgojumu?

- Protams, mācībspēku atalgojums nav

no visaugstākajiem. Bet, manuprāt, profesora darbam ir zināms prestižs, ir raksturīga intelektuālā brīvība un iespēja būt neatkarīgam no daudzām uzspiestām ietekmēm, kas daudzās citās profesijās ir asi jūtamas, tā ir pietiekama kompensācija par ne tik augsto atalgojumu.

- Ko jūs vēlētos nobeigumā piebilst?

- Universitāte, manuprāt, nav tirdznieciski specializēts pasākums. Tai ir jāsatgavo cilvēki, lai prastu loģiski domāt, ar intelektu un erudīciju, kas prastu atrast sev šaurāku darba jomu, kurā veiksmīgi realizēt universitātē iegūtās zināšanas. Universitātei nav jāmeģina cilvēkus sadalīt pēc specializācijas un iegrūst kādā šaurā sfērā, bet jāsatgavo spēcīgas, erudītas personības.

MAGDA RIEKSTIŅA

STUDIJAS LU ATMIŅU SKATĪJUMĀ

VELTA RŪKE-DRAVIŅA

ATMINAS PAR JĀNI ENDZELĪNU UN STUDIJU GADIEM LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ

Mana saglabātā studiju grāmatiņa ar nokārtoto (un noklausīto) kursu ierakstiem liecina par daudzpusīgu programmu, kas slēpās aiz "baltu filoloģijas" vārda.

Filoloģijas un filozofijas fakultātē nebija stingras kursu sistēmas; pamatos bija priekšmetu sistēma. Bet visi kursi netika lasīti katru mācības gadu, bez tam dabiski izveidojās pieredze, ka dažus kursus nepieciešams nokārtot vispirms un tikai tad koncentrēties ap smagākajiem un grūtākajiem beigu priekšmetiem. Pārskatot visus apm. 50 kursus manā studiju grāmatiņā, iegūstam šādu ainu:

(1) intensīva vairāku valodu mācīšanās, galvenokārt teorētisko zināšanu limeni, analizējot valodas struktūru un gramatiku, valodas vēsturi, un tulkojot: no baltu valodām - lietuviešu un senprūšu; no slāvu valodām - senslāvu, bet, mācoties slāvu valodu salīdzināmo gramatiku, visas slāvu valodas; no ģermāņu valodām - (augstāko kursu limeni) vācu un angļu valoda; no

klasiskajām valodām - grieķu un latīņu; bez tam vēl sanskrits;

(2) lingvistika: ievads valodniecībā, ievads fonētikā latviešu valodas propedeitiskais kurss, ievads baltu filoloģijā, latviešu valodas zinātniskā gramatika, lietuviešu valodas gramatika, baltu valodu salīdzināmā gramatika, seminārs baltu valodās, slāvu valodu salīdzināmā gramatika, indoeiropiešu salīdzināmā gramatika; neobligāti semināri eksperimentālajā fonētikā;

(3) folkloristika un mitoloģija: latviešu mitoloģija, ievads latviešu tautas dzejā, proseminārs latviešu tautas dziesmās;

(4) literatūras vēsture: ievads latviešu literatūras vēstures metodoloģijā, latviešu literatūras vēstures vecākais posms, īpašs kurss par Blaumani, seminārs Poruka darbos, latviešu literatūras vēstures ideoloģiskās pamatlinijas, seminārs 20. gadsimta drāmā; krievu romanisms; grieķu literatūras vēsture, romiešu literatūras vēsture;

(5) vēsture un estētika: nepieciešams bija viens kurss Latvijas vēsturē (tai laikā klausījās speciālu kursu par Kurzemes hercogisti un 18. gs. vēsturi Vidzemē); Latvijas mākslas vēsture sakarā ar vispārīgo vēsturi; estētika;

(6) pedagoģija: vispārīgā psiholoģija, pusaudžu un jauniešu psiholoģija, ievads filozofijā, vispārīgā didaktika, latviešu valodas metodika.

Samērā daudzie pedagoģiskā rakstura kursi paši par sevi tomēr negarantēja pilnvērtīgu latviešu valodas skolotāja diplomu. Mūsu studiju grāmatiņās gan bija iespiests nodaļums "Leišu literatūra", bet piecos studiju gados laikam neizdevās sameklēt piemērotu docētāju, un tā mūsu zināšanās palika milzīgi robi, jo vairāk tādēļ, ka Universitāte studentiem nesagādāja iespējas ne reizes aizbraukt uz Kauņu vai citu kādu Lietuvas kultūras centru.

Tikai ap 1939. gadu kā stipendiāts uz Rīgu atbrauca vēlākais latviešu valodas lektors Viļņas universitātē Jonas Kabelka, kura valodas māku un zināšanas tad auglīgi centās izmantot arī vecāko kursu baltisti, gatavojot beigu pārbaudījumus. Tomēr viena dzīva lietuviešu klātieņu jau nevarēja atsvērt ieskatu kaimiņu tautas literatūrā un vēsturē, ko būtu devis kāds speciālists kurss par lietuviešu rakstniecību.

Fragmenti no žurnāla
"Latvijas Vēsture", 1993/3(10).

Filoloģijas un filozofijas fakultāte.

Amats, vārds un uzvārds	Priekšmeti	Dienas	Stundas	Klausītava
34. Privatdocente Oiga Rudovska	Grieķu mākslas vēsture (2 st.) Seminārs grieķu mākslas vēsturei un arheoloģijai (2 st.)	o pt	10-18 11-13	39 46
35. Privatdocents Jānis Siliņš	Pusaudžu un jauniešu psiholoģija (2 st.) Seminārs par psiholoģisko virzienu psihikā (2 st.) Seminārs par latviešu mākslu 19. un 20. gadu sīkāk (2 st.)	pr e t	11-13 11-13 14-16	50 46 46
36. Privatdocents Marģers	Jauno laiku vēsture (17. gadsimts) (2 st.) Seminārs. Gāja par Baltijas jūru 17. gadsimtā	c	19-21	39

Filoloģijas un filozofijas fakultāte.

Amats, vārds un uzvārds	Priekšmeti	Dienas	Stundas	Klausītava
41. Lektors Henrijs-Biērs	Angļu valoda I k. (2 st.) Angļu valoda II k. (2 st.) Angļu valoda III k. (2 st.) Praktiskā angļu valodas gramatika (vecākam kursam) (2 st.)	o e e e	12-13 12-13 13-14 14-15 14-15	8 8 8 8 8
42. Lektors Pēteris Kuļis	Vācu valodas I kurss (3 st.) Vācu valodas II kurss (3 st.)	o o t pt	10-17 15-16 17-18 17-18	11 40 11 11

IR IZDOTS LU STUDIJU KURSU KATALOGS

Foto: GINTERS NĒRLIHS, "INDIJA"

Patlaban ir izdots un ikvienam LU studentam vai mācībspēkam pieejams LU bakalaura programmu studiju kursu katalogs 1994./95. akadēmiskajam studiju gadam. Šis informatīvais izdevums aptver apmēram 80 % no Universitātē piedāvāto bakalaura programmu studiju kursiem.

"LU bakalaura programmu studiju kursu katalogs gan bija paredzēts nevis trijās daļās, kā tas ir šobrīd, bet gan četrās, lai tiktu atspoguļots viss LU akadēmisko studiju piedāvājumu apkopojums, bet kā laika, tā finansējuma trūkuma dēļ šī ceturta, vispārīgi apkopojošā daļa netika ne sagatavota, ne izdota. Ar nākamo gadu ir paredzēts sākt strādāt pie LU studiju kursu kataloga papildināšanas un pilnveidošanas," pastāstīja LU Studiju Informācijas centra

vadītājs Jānis Stonis. "Es uzskatu, ka pamatā šāds informatīvs izdevums ir nodēvēts pirmo un otro kursu studentiem, jo vecāko kursu studentiem studiju programmās varētu būt atrodamas būtiskas izmaiņas. Līdz nākamā gada vasarai ir paredzēts sagatavot un izdot jaunu, būtiski papildinātu LU studiju kursu kataloga variantu.

Es gribētu arī pateikt paldies visiem LU dekāniem un bakalaura programmu direktoriem par atsaucību un ceru, ka mūsu iesāktā sadarbība veiksmīgi turpināsies nākotnē."

LU bakalaura programmu studiju kursu katalogu var iegādāties gan Universitātes centrālajā grāmatu kioskā Raiņa bulvārī 19, gan arī visās LU fakultātes un bibliotēkās.

STĀSTS, LASĀMS VISIEM TIEM, KURI STUDĒ SAVĀ NĀKOTNĒ (UN, PROTAMS, ARĪ VISIEM PĀRĒJIEM INTERESENTIEM)

Kā liecināja statistika, konkurss studijām LU 1994.-95. akadēmiskajam studiju gadam bija neparedzēti liels. Un saprotams, ka visi tie, kuri par savu augstākizglītības vietu ir izvēlējušies Universitāti, ar visnotaļ lielu (vai arī ne tik lielu, tomēr esošu) nopietnību izturas pret iestājpārbaudījumiem. Un zināmu drošības sajūtu varbūt sniedz Latvijas Universitātes Sagatavošanas kursi, kuri gatavo nākamos studentus veiksmīgai iestājkāmsēnu nokārtošanai. Šobrīd kursi darbojas četros veidos - no oktobra līdz pat jūnijam ir iespējams mācīties garajos deviņu mēnešu sagatavošanas kursos - nodarbības notiek divas reizes nedēļā četru akadēmisko stundu garumā. Laikā no 2. līdz 15. janvārim var pieteikties uz pusgada sagatavošanas kursiem, kur darbības principi ir ļoti līdzīgi 9 mēnešu kursiem, tikai šie ir intensīvāki. (Un tāpēc ir apzinīgāk jāapmeklē.)

Jūnija beigās, jūlija sākumā, tieši pirms iestājkāmsēniem tiek piedāvāti 10 dienu ilgi intensīvie kursi, ko var gan uzskatīt par treniņu iestājkāmsēniem cilvēkiem, kas samērā labā līmenī pārzina vidusskolas programmu.

Tāpat darbojas arī neklātienas kursi, kas ir domāti Latvijas lauku jauniešiem. Nodarbības šajos kursos notiek reizi

mēnesi, kad tiek uzdoti mācību uzdevumi, izsniegti konspektīvi materiāli un mācību programma. Neklātienas kursu ietvaros tiek rīkotas arī septiņu dienu ilgas pirmsekāmsēnu konsultācijas.

Cena par 9 mēnešu sagatavošanas kursiem šobrīd ir 40 lati, un vēl nav isti skaidrs, cik maksās pusgada kursi.

"Sagatavošanas kursi ir visu to bakalaura programmu studijām, kur pastāv iestājkāmsēni - tātad izņemot Ķīmijas fakultāti.

Vidēji grupā ir 22 cilvēki, protams, ir grupas, kur mazāk par 10 cilvēkiem, savukārt citās ir vairāk par 30," pastāstīja Sagatavošanas kursu direktore Ilze Strautmane.

Sagatavošanas kursu popularitāte studijām dažādās bakalaura programmās laukumā gan ir atbilstoša konkursam tajās. Maz interesentu nāk uz sagatavošanas kursiem studijām dabaszinātņu ievirzes fakultātes - Bioloģijas, Ģeogrāfijas, Fizikas un matemātikas. Ne sevišķi daudz interesejas arī par Vēstures un filozofijas fakultāti. Kā populārākos var minēt ekonomikas studiju virzienus, Svešvalodu fakultāti un it īpaši Juridisko fakultāti.

"Gatavojot reflektantus iestājkāmsēnu testiem, mums nav pārāk daudz iepriekšējas informācijas par tajos ietvertajām

prasībām, jo iestājkāmsēnu pārbaudījumu testi neatbilst vidusskolas programmai. Protams, mācām vairāk, pilnīgāk un niansētāk, nekā paredz vidusskolas mācību priekšmetu standarti. Piemēram, potenciālajiem Juridiskās fakultātes studentiem plašāk mācām tiesību pamatus, pasaules politisko vēsturi, arī svešvalodu.

Atšķirīgi ir izveidojušies arī mūsu sadarbība ar dažādām Universitātes fakultātem. Kā pozitīvu piemēru varu nosaukt ciešos kontaktus ar Fizikas un matemātikas fakultāti. Mūsu pasniedzēji piedalās arī šīs fakultātes iestājpārbaudījumu testu modeļa pārbaudē. Bet vissliktākā sadarbība - var teikt, tādas vispār nav - mums ir ar Juridisko fakultāti, kaut arī, kā jau teicu, šī fakultāte jauniešu vidū ir ļoti populāra," sacīja I. Strautmane. Otro gadu līdztekus citiem sagatavošanas kursiem darbojas Kārļa Dobrāja Mākslas Studija, kur iespējams apgūt zīmēšanu, gleznošanu un kompozīciju, mācoties sešas stundas nedēļā un par katru nodarbību atsevišķi maksājot 30 santimus, un šī studija varbūt negatavo studijām Mākslas Akadēmijā, bet LU Pedagoģijas fakultātes vizuālās mākslas bakalaura programmas studijām.

*Lappusi sagatavojuši
 MAGDA RIEKSTIŅA*

NE TIKAI JAUNA, BET ARĪ ĻOTI LABA VĀRDNĪCA

Ir grāmatas, bez kurām kādas nozares speciālists vispār nevar iztikt, ja viņš grib kļūt labs profesionālis. Valodu speciālistiem starp šādām grāmatām pirmo vietu noteikti ieņem dažādas vārdnīcas.

Pazīstamajā Langensheida izdevniecībā Minhenē, kurā izdotās grāmatas jau pa gabalu piesaista uzmanību ar saviem koši dzeltenajiem vākiem un lielu L burtu zilā krāsā vidū uz tiem, 1993. gadā pirmoreiz vācu leksikogrāfijas vēsturē iznākusi skaidrojoša vārdnīca vācu valodā "Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache", kura domāta cilvēkiem, kam vācu valoda nav dzimtā valoda. Jau vārdnīcas apjoms ir pietiekami iespaidīgs - apmēram 66 000 šķirķļu 1200 lappusēs. Vārdu nozīmju definīcijas ir īsas, precīzas un viegli saprotamas, to uztveri atvieglo ne tikai paskaidrojumi, bet arī sinonīmi un antonīmi. Vārdu lietojums dots kontekstā apmēram 64 000 piemēros vai nu tipisku vārdu savienojumu, vai teikuma veidā. Pie daudziem šķirķļiem atrodami biežāk lietojamie saliktni (pavisam apm. 30 000), kuros attiecīgais vārds lietots gan kā pirmā, gan otrā sastāvdaļa. Šeit doti arī norādījumi par vārdu izrunu un to gramatiski pareizu lietošanu teikumos. Bez

tam vārdnīcā pie attiecīgā šķirķļa, piem., Adjektiv, dotas arī tabulas ar šīs vārdu šķiras locīšanas likumiem un uzskatāmiem paraugiem.

Tā kā "Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache" vienlaicīgi ir arī ista rokasgrāmata un mācību līdzeklis mūsdienīgas vācu valodas apgūšanai, tajā iespiesta informācija ne tikai par atšķirībām vācu valodas pielietojumā Austrijā un Šveicē, kā arī dažādos Vācijas novados, bet gan arī atsevišķās zinātnes un tehnikas nozarēs vai arī sociālajās grupās (piem., bērnu vai jauniešu runā). Pētot vārdnīcā ietvertos vārdus un izteicienus, Svešvalodu fakultātes 1994. gada absolvente Alla Romanovska savā bakalaura darbā konstatēja, ka apmēram 6500 (tātad 10%) no visiem vārdnīcā ietvertajiem vārdiem lietojami tikai sarunu valodā, turklāt daļa no tiem ir ar familiāru vai pat rupju nokrāsu. Arī šādi vārdi būtu jāiepazīst, lai tos saprastu un aiz nezināšanas nepielietotu savā runā. Savukārt Viktorija Ņikitina no-

darbojās ar tās vārdnīcā ietvertās vārdu krājuma daļas izpēti, kura tiek lietota tikai rakstītajos tekstos un secināja, ka šādu piemēru vārdnīcā kopskaitā ir 2756, lielākā daļa no tiem attiecas uz pielietojumu administratīvajā sfērā.

Vārdnīcā ievietoti arī zīmējumi, piem., dažādu prievārdu pamatnozīmju ilustrācijai, tāpat arī dažādu priekšmetu, kā auto vai lidmašīnas daļu nosaukumu uzskatāmai apguvei.

Nav iespējams pat pieminēt visas jaunās vārdnīcas priekšrocības salīdzinājumā ar citām, taču vienu var apgalvot pilnīgi droši, un proti, ka tiem, kuri grib perfekti apgūt vācu valodu vai arī to labā kvalitātē mācīt citiem, "Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache" būs neaizstājams palīgs.

Ja pēc raksta izlasīšanas kādam būtu radusies vēlēšanās iegūt īpašumā šo tiešām vērtīgo vārdnīcu, tad, cik man zināms, Rīgā to var izdarīt vismaz vienā grāmatnīcā, t.i., "Pie Zviedru vārtiem" Aldaru ielā. Painterēsējieties arī citur, kur pārdod ārzemēs iespīestas grāmatas, varbūt Jums palaimēsies.

Doc. Dr. philol. MUDĪTE SMILTENA

SOLIS UZ PRIEKŠU

Jauni laiki - jaunas iespējas. Laikiem mainoties, daudz kas jāmaina. Arī likumi. Augstskolas likumā paredzēts ietvert izmaiņas un jauninājumus pārvaldes atskaites sistēmā, rektoru pilnvarās un atbildībā, kā arī citos jautājumos. 24.novembrī RTU notika augstskolu vadītāju tikšanās, kurā tika izteikta doma par to, ka izveidoto Augstskolu likumu projektu ir nepieciešams ratificēt vēl pašreizējās Saeimas darbības laikā.

Rektoru padomes, kuru pārstāvēja Kultūras Akadēmijas rektors, prof.P.Laķis, Rīgas Tehniskās universitātes rektors, prof. E.Lavendelis un Medicīnas akadēmijas rektors, prof. J.Vētra, darbība Augstskolu likuma projekta sastādīšanā ir beigusies. Sākuma darbā piedalījās arī Zinātņu Akadēmijas prezidents akad. T.Millers, prof. E.Grēns, jo bija paredzēts jaunajā likumā iekļaut arī zinātnes- augstskolas attiecības. Izglītības ministrs J.Vaiivads un augstskolu departamenta darbinieki aktīvi piedalījās likuma projekta izstrādē. Lai uzzinātu vairāk par likumu, kas pagaidām nav pieņemts, "Universitātes Avīze" uz sarunu lūdza J.Vētras kungu.

- Kā veicas ar Augstskolu likuma sagatavošanu?

- Darba grupa praktiski savu darbu ir beigusi. Likuma projekta eksemplāri tika izsūtīti uz vairākām ministrijām, lai noskaidrotu to viedokļus. Viss racionālais ir ņemts vērā.

- Kādas izmaiņas ieteica ministrijas, kurām bija nosūtīts likuma projekts?

- Labojumu, kuriem nepiekrīstu, nav. No

iesūtītiem labojumiem daudzi tika ņemti vērā, pie tam tie nebija tik kardināli, ka nevarētu pieņemt kompromisa lēmumu.

Visasākā diskusija bija par valsts obligāto dienestu. Aizsardzības ministrija piedāvāja to, ka noteiktie mēneši jādien visiem Latvijas pilsoņiem, vīriešu kārtas pārstāvjiem. Studenti šajā gadījumā varēs izvēlēties, kad dienēt. Mēs izmainījām to, ka studenti vispār nepakļaujas vispārējam valsts dienestam, taču viņi var izvēlēties dienesta laiku. Esmu kategoriski pret to, ka varētu iesaukt uzreiz pēc augstskolas beigšanas, jo šajā gadījumā zūd kvalifikācija un darba tirgū Latvijas pilsoņus izkonkurē nepilsoņi. Darba vietas pēc dienesta jau ir aizņemtas.

- Kādas grūtības radās, veidojot šo likuma projektu?

- Darbs prasīja intelektuālu piepūli. Neskatāmas stundas bija jāsež un jāstrādā pie likuma, lai apvienotu veco un jauno, valsts un privāto augstskolu intereses. Augstskolas izglītība ir viena, vienalga, kāda īpašuma forma ir augstskolai. Likums, manuprāt, ir gan revolucionārs, gan katras augstskolas savdabību respektējošs.

Viena no grūtībām bija viedokļu saskaņošana starp rektoru padomi un Izglītības ministriju. Mēs nonācām pie kopsaucēja. Nav tāda punkta likumā, kurš būtu pieņemts, vienkārši vairākumam balsojot "par". Neviens kategoriski "pret" arī nebija. Mēs gribējām, lai visi jautājumi tiktu atrisināti pirms runām Saeimā, kur politiskā konjunktūra varētu augstskolām, augstākai izglītbai nest tikai ļaunumu.

- Septembra nogales laikrakstā "Izglītība" jūs teicāt, ka Augstskolu likums ir primārs. Kā izpaužas tā prioritāte?

- Izglītības likums nosaka vispārējos izglītības principus. Augstskolu likums ir nosacīti pakārtots Izglītības likumam. Izglītība ir process, bet augstskola- iestāde.

Augstskolu likums ir primārs attiecībā pret augstskolu Satversmēm, kurās saglabājas likumdošanas akta funkcijas. Satversme ir viens no būtiskākajiem garantiem augstskolas autonomijā, bet Augstskolu likums ir primārs.

- Kādas ir jūsu domas par sabiedrības attieksmi pret Augstskolu likumu? Tai bieži vien šāda veida likumi un to primārums ir vienaldzīgs.

- Ar šo likumu tiek sperts solis uz priekšu. Likums tieši regulē valsts, sabiedrības un augstskolas savstarpējās attiecības. Ir svarīgi, lai augstskola neatpaliktu no valsts, sabiedrības, tikpat svarīgi, lai augstskola neaizsteigtos tālu uz priekšu sabiedrībai.

*AML rektoru J.Vētru uzklaušijusi
AJA ŠULTE*

Pirms kāda laika Rīgu atdzīvināja kino forums 'Arsenāls'. Tā ietvaros varēja skatīt arī poļu kino skolas interesantākos darbus. Piedāvājam jūsu uzmanībai materiālu par kino klubu Gdaņskas universitātē.

Tātad, lai FDK nebūtu tikai novērotājs, bet arī dotu ieguldījumu audiovizuālās kultūras attīstībā. Protams, šobrīd ir klipu

KINO NOMIRIS, BET JŪTAS LABI

(Ar kino un audiovizuālās kultūras speciālistu Miroslavu Pšilpaku sarunājas Agnese Baclavska un Kristofers Komockis)

-Martā mūsu universitātē (Gdaņskas) ir uzsācis savu darbību filmu diskusiju klubs. Vai jums nešķiet, ka tas noorganizēts pārāk vēlu? Vai šāda universitātes iniciatīva nav pārāk arhaiska, vai tā nav sava veida "gulbja dziesma"?

-Filmu diskusiju klubi (FDK) Eiropā parādījās piecdesmitajos gados, to saknes meklējamas Francijā. Bet Polijā tie ienāca

bija liegta iespēja "iziet tautās". Panikums sākās 1989. gadā, kad pazuda sociālistiskā cenzūra, ārvalstu vēstniecības vairāk nepiegādāja filmas. Pārstāja eksistēt arī tie klubi, kurus, kā alternatīvu FDK bija izveidojis sociālistiskais režīms. Politiskā situācija Polijā aizvien vairāk sekmēja FDK panikumu un bojāeju.

-Tādā gadījumā, kādiem būtu jābūt FDK jaunajos apstākļos, lai tie atkal varētu ieinteresēt līdzilvēkus?

-Svarīgi ir atgriezties pie tām klubu

un ismetrāžas darbu uzplaukums. Mazāk ir informācijas par Poliju, pārsvarā ir vispārīga, kosmopolitiska rakstura darbi. Uzskatu, ka FDK varētu būt kāda jauna audiovizuālā novirziena ierosinātājs vai aizsācējs.

-Iepriekš jūs teicāt, ka kino ir miris. FDK savukārt nespēj vairs palīdzēt ar savu politisko donkihotismu, kā tas bija sociālistiskā. Vai jūs nedomājat, ka viens no FDK darbiem, lai glābtu kinomākslu būtu tās popularizēšana televīzijā?

Foto no žurnāla "Rīgas Laiks", 1994., Nr. 3/4.

pēc 1956. gada oktobra notikumiem. Klubos varēja brīvi izteikt savas domas par filmām, bet bieži vien diskusijas pārauga daudz plašākos mērogos un krasi attālinājās no sākotnējās tēmas. FDK darbība parasti aktivizējās laika posmos, kad bija sevišķi jūtams uzspiestais komunistiskais režīms. Klubi savu uzplaukumu sasniedza astoņdesmitajos gados, pēc kara stāvokļa ieviešanas valstī. FDK varēja noskatīties filmas, kuras labprāt piegādāja ārvalstu vēstniecības un kuras plašakai auditorijai kinoteātros rādīt bija aizliegts, jo tā bija "ideoloģiskā diversija". Bez minētām filmām varēja iepazīt arī poļu un citu sociālistisko valstu filmas, kuras, dažādu iemeslu dēļ netika rādītas kinoteātros. Un visbeidzot klubos varēja tikt arī ar tolaik neoficiālās preses un kultūras pārstāvjiem, kuriem arī

funkcijām, kuras ir saistītas ar to cilvēku tikšanos, kuru interešu lokā ir kino vai plašāk audiovizuālā kultūra. Šādi cilvēku grupai nevajadzētu būt pārāk lielai, taču ļoti draudzīgai un saliedētai. Tur varētu nākt cilvēki, kurus interesē kino vēsture, aktieru darbs un profesionalitāte, neatkarīgi no filmas satura un veida. Tādējādi klubi varēs sevi apliecināt no jauna un pierādīt, ka tie nav anahronisma palieka.

Nosacīti ir beidzies viens kino posms. Šobrīd - audiovizuālā kultūra ir ne tikai kino. FDK ar šo problēmu būs kaut kā jātiek galā, jānošķir, kas šajā informācijā ir kultūra un kas pelavas. Cilvēkam, kurš klubu vadīs, ir jātur roka uz kino pulsa. Jāzina, ko interesantu ir vērts parādīt, kas pasaulē jauns. Tas viss novedīs pie klubu kristalizēšanās un interešu grupu radīšanas tajā.

-Pirmais cilvēks, kurš teica, ka kino ir miris, bija Karols Iržikovskis. Tas bija 1913. gadā.

Kino ir nomiris, bet es jūtos labi...

Es negribēju teikt, ka kino ir absolūti miris, bet, salīdzinot ar tagadējo audiovizuālo informāciju, to varētu uzskatīt par sevi pārdzīvojušu un izsmēlušu. FDK nevajadzētu tik daudz cīnīties pret kādu konkrētu novirzienu, bet gan par īstena- jām vērtībām, kas ir tajos. Ja es būtu FDK vadītājs, neaprobežotos tikai ar visiem pazīstamo un saprotamo fabulāro kino, bet pievērstos arī avangardismam, videoklipiem un pat reklāmām, un citām formām - ar īsteno vērtību mērvienību.

("Gazeta Uniwersytecka")
No poļu valodas tulkojis
RIHARDS PLIVČS

VISS PAR LATVIJU

"UA" atkal rīko konkursu. Šoreiz tas aptvers jautājumu bloku par arhitektūras pieminekļiem, nozīmīgām vēsturiskām un kultūras vietām Latvijā. Konkurss tiks organizēts 5 kārtās. 1.kārta - PAR KURZEMI. Mēģiniet, jo balva būs fantastisks un romantisks brauciens pa ..., protams, pavasarī.

Jautājumi 1. kārtai.

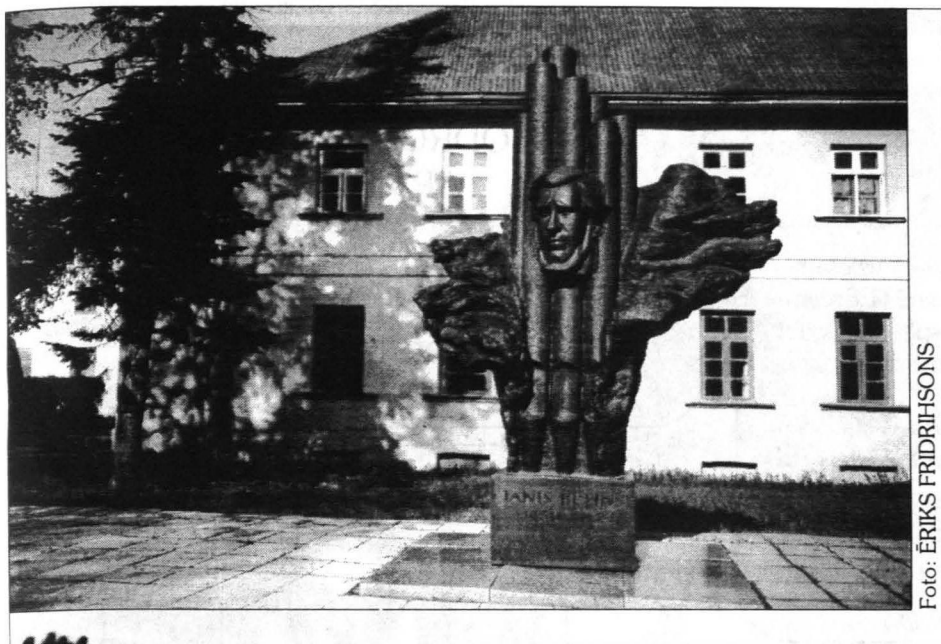

Foto: ĒRIKS FRIDRIHSONS

1. Kurā vietā atrodas šis piemineklis, kurš atklāts 1986.g.?
2. Kam tas veltīts? Kāds ir šī cilvēka (1830- 1912) devums Latvijas kultūrā?

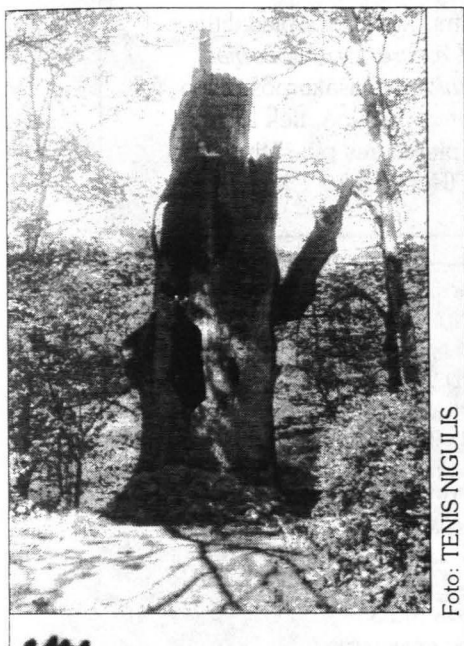

Foto: TENIS NIGULIS

Foto: TENIS NIGULIS

3. Kāds nostāsts saistās ar šo vietu un pili?

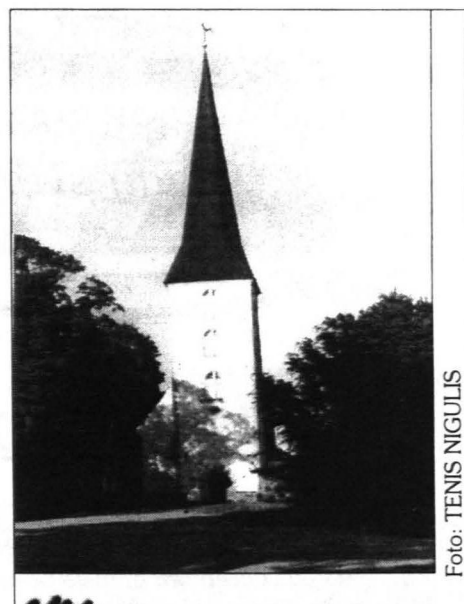

Foto: TENIS NIGULIS

4. Kurai baznīcai ir visslaidākais tornis Kurzemē?

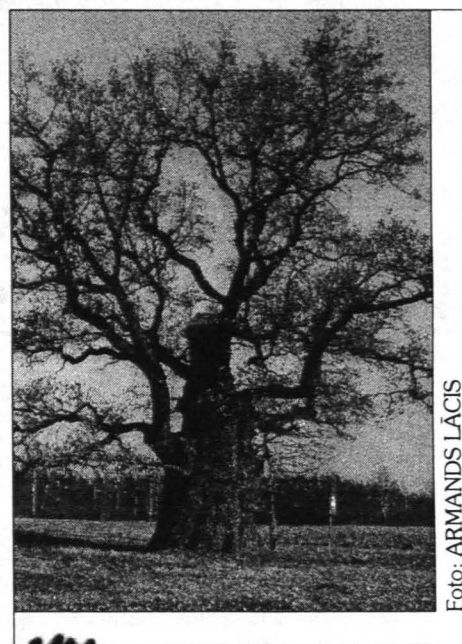

Foto: ARMANDS LĀČIS

5. Kur atrodas resnākais ozols Latvijā?
6. Kā sauc garāko ezeru Latvijā?

Atbildes lūdzam sūtīt uz avīzes redakciju Aijai 110.telpā, LU galvenajā ēkā, Raiņa bulv. 19, LV- 1586 līdz "UA" 8.numura iznākšanas dienai, tāpēc steidzieties!

#SVEICAM!

Sveicam korporāciju "IMERIA" 70 gadu svētkos!

"UA" kolektīvs

#VAI TU ZINI?

Latvijas Universitātes Studentu padomes vēlēšanas notika šī gada decembra pirmajā ceturtdienā (1.decembrī), un itin visiem LU studentiem bija iespējams nodot savu balsi par vienu no trim vēlēšanu sarakstiem.

Saraksts nr. 1 "Uz jauno krastu"

Saraksts nr. 2 "Alianse" - tajā apvienojušās studentu asociācija "Gadsimts", "12.marta organizācija" un "Lieliskais septiņnieks".

Saraksts nr. 3 - Studentu un studenšu korporāciju saraksts.

Par rezultātiem ziņosim!

#STIPENDIJU KONKURSS STUDENTIEM UN MAĢISTRANTIEM:

datorzinātnēs un informātikā,
enerģētikā un mašīnbūvē,
pedagoģijā (maģistrantiem),
finansēs un ekonomikā,
juridiskajās zinātnēs.

Pieteikumam obligāti jāpievieno fakultātes, kurā mācās stipendijas pretendents, apstiprināts noraksts no atzīmju grāmatiņas par visiem mācību semestriem ar aprēķinātu vidējo atzīmi, kā arī studenta vai maģistranta raksturojums no dekanāta vai profilējošās katedras (institūta) un/vai raksturojums no zinātniskā darba vadītāja.

Pieteikumi veicināšanas stipendijām iesniedzami divos eksemplāros valsts valodā. Pieteikumus pieņem divreiz gadā, katras sesijas beigās, t.i., līdz 10.februārim un 10.jūlijam.

Sīkāku informāciju un pilnu nolikumu jūs varat iegūt SWH IZK mērķprogrammas birojā Rīgā, Skanstes ielā 13, tālruni: 379179, 379042, 362500 katru dienu no 10.00 - 16.00.

L. U. T. K.

CEĻOTGRIBĒTĀJI!

LU Tūristu klubs katru nedēļas nogali rīko ekskursijas pa Latvijas, Lietuvas un Igaunijas skaistākajām vietām, piemēram, uz Kolku, Sāmsalu vai Klaipēdas jūras muzeju. Braucaim uz daudzām Eiropas valstīm un uz Nepālu. Izīrējam laivas, plostus, teltis u.c. inventāru. Tuvāka informācija LU Tūristu klubā Raiņa bulv.19, 115. istabā vai pa tālruni 223114.

Organizācija "MAZNODROŠINĀTO POLITISKĀ APVIENĪBA"

aicina studentus uz sadarbību.

Kontakttelefoni:

Uldis Leiškalns - 287024,

Uldis Zariņš - 217605.

Katrs, kurš vēlas piedalīties
Vēstures un Filozofijas
fakultātes pasākumos un to
organizēšanā, tiek lūgts
pieteikties pie šī tipa!
(Roberts no 1.kursa)

"Universitātes Avize"

Redaktore ILZE BRINKMANE

Atbildīgās par izdevumu: ALJA ŠULTE, MAGDA RIEKSTIŅA

Tekstus rediģē: LINDA VAITS, GINTA LUKŠEVICA

Tekstus ievada: LAILA LAPSA, INESE ADIĀNE, LĪGA MEIRE

Datorsalikumu veido: ILZE STIKĀNE

Komerccjautājumus kāro: ALDIS ZELMENIS

Adrese: Raiņa bulv.19, 110.telpa, Rīga, LV-1586

Tālrunis: 222944, fakss: 371-2-222944

Elektroniskais pasts: ua@sisenis.mii.lv

Reģistrācijas apliecības Nr.535

Laikraksts iznāk divas reizes mēnesī.

Iespiests LU tipogrāfijā Baznīcas ielā 5, LV-1050, Rīga.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta.

Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.